

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина чотирнадцята

Стенограма пленарного засідання

9 листопада 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина чотирнадцята

Стенограма пленарного засідання

9 листопада 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Четвер, 9 листопада 2023 року)

Частина чотирнадцята

Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...7
Внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок	...7
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України»	...16
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...21
Внесення змін до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого прибутку	...22
Прийняття рішення про надання доручення Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності щодо підготовки до розгляду проектів законів України «Про право на цивільну вогнепальну зброю», «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України для реалізації положень Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю», «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» щодо вдосконалення порядку отримання, декларування та поводження з вогнепальною зброєю»	...27

Прийняття за основу із скороченням наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку»	...27
Прийняття рішень:	
про призначення Кузнецової Н.С. членом Дорадчої групи експертів	...31
про обрання Шакуна В.І. заступником члена Дорадчої групи експертів	...31
про відставку Міністра молоді та спорту України Гутцайта В.М.	...37
Прийняття Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік»	...41
Заява депутатської фракції політичної партії «Голос» та депутатської групи «Партія «За майбутнє»	...62
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про кошторис Верховної Ради України на 2024 рік»	...63
Оголошення запитів народних депутатів України	...64
Заява депутатської фракції політичної партії «Слуга народу» і депутатської групи «Довіра»	...70

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
9 листопада 2023 року, 10 година 13 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю вашу увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, яка розміщена на робочому місці кожного з вас.

Шановні колеги, за парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Триває 624-а доба героїчного спротиву українського народу злочинній російській агресії. Сили оборони мужньо відбивають постійні атаки ворога і продовжують наступальну операцію на півдні нашої держави, завдаючи окупантам відчутних втрат у живій силі та військовій техніці.

Пропоную вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять наших воїнів, які загинули у боротьбі за вільну, демократичну, європейську Україну, а також усіх безневинних жертв злочинів російської держави – терориста.

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, вчора Європейська комісія оприлюднила свою щорічну доповідь, в якій презентувала пакет розширення у 2023 році. Для України ключовим елементом цього документа стала рекомендація Європейської комісії Європейській раді розпочати переговори з Україною про вступ до Європейського Союзу *(Оплески)*. Це рішення, яке ми всі, безсумнівно, чекали, задля якого працювали останні півтора року з моменту набуття Україною статусу країни-кандидата. Вважаю, вчора це було і об'єктивне досягнення України

і визнання досягнень наших, Верховної Ради. Тому я дякую всім вам у цьому залі за плідну і злагоджену роботу. Вона не була простою, нам довелося ухвалювати складні рішення, але зрештою ми досягли значущого прогресу у виконанні рекомендацій Єврокомісії, про що вчора нам було повідомлено. Маємо розуміти, що реформи, які ми втілюємо задля європейської інтеграції, – це насамперед реформи, які ми втілюємо для України, яких ми потребуємо самі, яких чекає українське суспільство. Наша мета – членство в Європейському Союзі.

Давайте ще раз подякуємо нашим захисникам, завдяки яким у нас є можливість збиратися і працювати над європейськими законами. Дякуємо силам оборони. Вони є одним із головних учасників і гарантерів європейської інтеграції України (*Оплески*).

Шановні колеги, незабаром, у грудні, лідери країн-членів ухвалюватимуть політичне рішення щодо відкриття перемовин. Ми переконані, що вчорашня рекомендація буде визначальною під час ухвалення політичного рішення. Протягом наступних тижнів всі наші дипломатичні та інші зусилля мають бути спрямовані на це позитивне рішення. Попереду багато роботи. Початок переговорів вимагатиме додаткових зусиль від України, в тому числі від Верховної Ради. Ми вже вивчаємо рекомендації, які вчора були надані, і готуємо подальші кроки, зокрема законопроекти, які будемо тут обговорювати. Ми довели, що можемо працювати швидко і ефективно навіть в умовах надзвичайних викликів, працювати як команда односторонців.

Ще раз вітаю всіх нас із вчорашньою важливою подією та закликаю до спільної роботи задля реалізації нашої спільної мети – членства в Європейському Союзі.

Шановні колеги, також сьогодні дуже важлива визначна дата – 28 років тому, 9 листопада 1995 року, відбулася урочиста церемонія вступу України до Ради Європи. Ця визначна подія окреслила вектор демократичного вибору нашої держави. У той день Україна зобов'язалася дотримуватися принципу верховенства права, забезпечувати основоположні права і свободи всіх людей, які знаходяться під юрисдикцією Ради Європи. Саме тоді на Страсбурзькій площі був піднятий Державний Прапор України, і нині Україна відважно демонструє відданість цим принципам, захищаючи демократію всього світу. Давайте привітаємо Україну і Раду Європи з тим, що ми разом уже 28 років (*Оплески*).

Шановні колеги, сьогодні ще Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва. Відчуття національної гідності та усвідомлення своєї ідентичності, збереження культурних традицій є дуже важливим для будь-якої нації. Своєю діяльністю працівники культури забезпечують сталість розвитку української культури та її поширення за межами України. Нині, у воєнний час, особливого значення набула їх місія – надихати та підтримувати наших воїнів під час виконання служби.

Від імені Верховної Ради України вітаємо працівників культури та майстрів народного мистецтва з професійним святом! Зичимо їм творчих успіхів,

невичерпної наснаги та, як і всім українцям, найскорішої перемоги! Дякуємо працівникам культури!

А тепер до буденних справ, колеги, – сигнальне голосування.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Нагадую, необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натиснути зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 214.

Проголосували: зелених кнопок – 214, червоних – 4, жовтих – 2.

Сигнал даний.

Шановні колеги, починаємо розгляд питань порядку денного з проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок» ([№ 10016-д](#)).

Відводимо на виступи в обговоренні поправок приблизно до півгодини, потім будемо голосувати. Будь ласка, плануйте свій час.

Отже, починаємо.

Поправка 1. Дмитро Олександрович Разумков.

Вам дати 15 хвилин? Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановні колеги. Дякую, Олександр Сергійовичу. Я не втомлююся повторювати, завдяки вашій роботі і роботі Олени Костянтинівни ми нарешті бачимо людей в залі. Сподіваюся, вони будуть присутні на голосуванні за цей ганебний проект закону, яке можна буде назвати легітимним, але точно не в інтересах держави.

Про що говорить українському суспільству законопроект № 10016-д? Про те, що, на жаль, не можна вірити владі. І цей урок засвоїть як український народ, так і український бізнес. Усі пам'ятають початок війни. На початку війни вся влада, розуміючи, що державі важко, що ніхто не знає, що буде завтра, політичні еліти, які є в цьому залі, об'єдналися навколо того, щоб підтримати не політику, а людей, підтримати і забезпечити армію, а для цього потрібно було, щоб працювала економіка.

На той момент Президент, Кабінет Міністрів, Верховна Рада України, всі чиновники пообіцяли нові правила відносин – чесні, прозорі, конструктивні, передбачувані. Це пообіцяли вкотре, але вкотре не виконали – український бізнес знову кинули, обіцяли, що вводять малі податки і відсутність перевірок до кінця війни плюс щонайменше один рік після нашої перемоги. Може, для когось ми

вже перемогли або в нас різне бачення, що таке українська перемога? Тим не менше спочатку законом (проект [№ 8401](#)) скасували мінімальні податки для українського бізнесу і повернули частину перевірок. Я пам'ятаю, як представники Офісу Президента, монобільшість та заступник Офісу Президента пан Шурма розповідали, що це нам зарахує МВФ, і ви в цьому залі голосували за закон, який порушує ваші обіцянки. Ви збрехали бізнесу, який почав платити більше податків до державного бюджету, аніж робив це до 24 лютого. Як ви далі плануєте розбудовувати цю державу і відновлювати її під час війни і після нашої перемоги? Я думаю, питання риторичне, і відсутність стратегії – це якраз те, що ми сьогодні з вами отримуємо.

Фактично парламент єдності, яким він був 24 лютого 2022 року, перетворився на парламент безумних і розумних. Останніх, на жаль, у цьому залі набагато менше. Тому те, що відбувається сьогодні, – це знищення економіки нашої держави, знищення малого та середнього бізнесу, який і так ледь виживає. Ви нічого не зробили для того, щоб забезпечити його пільговими кредитами, які могли дати в минулому році, коли отримували за пільговою ставкою фінансування від наших міжнародних партнерів. Ви думаєте на одну клітинку, на один крок, не розумієте, що завтра, після перемоги, треба буде повертати кредити, які набирає держава сьогодні. Ви не розумієте, якщо не буде цього бізнесу, завтра не буде зарплат для нашої армії, снарядів, якими вони знищуватимуть окупанта, не буде ресурсу, який допомагатиме країні боротися і перемагати у війні. Ви фактично робите все для того, щоб знекровити українську економіку, а, як наслідок, знекровити українську армію.

Я розумію, що багатьом нецікаво, кожен займається своїм. Це не про дороги і кар'єри, це не про 200 тисяч, не про багато інших речей, які турбують владу, не про 42 мільярди гривень, які розікрали в Міністерстві оборони, і всі в залі мовчать, це не про ті мільярди, які вчора винесли на загальні наші журналісти і промалювали абсолютно прозору, примітивну схему, як розкрадаються фінанси державного бюджету на закупівлях для оборони. Вам було б це набагато цікавіше. Але тим не менше Рахункова палата прямим текстом звинувачує міністерство у тому, що воно ганебно витрачає кошти незрозуміло на що. А ви забираєте гроші у місцевої влади і в українського бізнесу. Вам мало тих мільярдів, які ви розікрали на закупівлі яєць по 17 гривень за штуку? Чи вам мало тих грошей, які пішли повз українську армію? Чи вам мало тих курток, які позакуповували за захмарними цінами і сьогодні наші захисники не можуть отримати нормальну зимову форму? Вам мало того, що ви виділили, але не освоїли ресурси, щоб убезпечити підстанції напередодні зими? Вам цього мало. Ви хочете ще. Ви розумієте, що сьогодні ви пиляєте той сук, на якому самі сидите? Завтра до вас прийдуть люди за пенсіями, за теплом у квартирах, світлом, водою, каналізацією, тому що лайна, вибачте за сленг, у нашій державі сьогодні занадто багато, і це не про природні наслідки нашої життєдіяльності.

Ми сьогодні дуже поспішаємо. Поспішаємо, тому що нам знову розповідають, що цей закон дасть додаткові ресурси для нашої економіки.

Законопроект № 10016-д, я про це казав напередодні і під час розгляду в першому читанні, дає в українську економіку нуль. Він дає гроші в кишені податківців і тим депутатам, які з цим пов'язані. Він дає в кишені тих, хто «кришує» корупцію, і в кишені тим, хто на цьому заробляє, але він нічого не дає українській економіці.

У цьому залі з цієї трибуни я казав вам щодо закону (проект № 8401), просив не голосувати за нього, бо він не дасть грошей в економіку. Ви тиснули зелену кнопку, не слухаючи цього. Але я хотів би вам всім нагадати, що цей закон, як ми і говорили, як говорила команда об'єднання «Розумна політика», приніс, вірніше, можливо, принесе до бюджету, за інформацією Мінфіну, 4,7 мільярда гривень, при тому, що в нас закладено 2,5 трильйона, – це просто ні про що. Якщо ви порахуєте, скільки бізнесу пішло в тінь, скільки людей було звільнено з посад, скільки підприємств закрилося, ви фактично отримаєте мінус, а не плюс до фінансування нашої економіки.

Ви хотіли забрати зарплати у військових, ми також не дали вам це зробити – повернули 30 тисяч, які, на жаль, досі заблоковані. Сьогодні немає Руслана Стефанчука і автора проекту постанови, а я хотів би в них запитати, чому він досі не вноситься до Верховної Ради.

Ви так дуже поспішали із законом про олігархів, так треба було швидко його проголосувати з порушенням всіх можливих законів. Два роки минуло. Де закон про олігархів? Де реєстр? Може, досить працювати на картинку і на рекламні ролики. Може, треба попрацювати на державу. Чи ви це приймали виключно для того, щоб заблокувати процес і дійсно не боротися з олігархами? Чи ви вважаєте, що я сказав неправду, коли наполягав на тому, що треба вводити антитрастове законодавство, закон про лобізм, посилювати відповідальність за корупцію, і саме це приведе до реальної боротьби з олігархатом? Ні, ви проголосували за папірець, який нічого не дав ні державі, ні економіці, ні людям, але класно на цьому попіарилися.

Зараз отримали від наших міжнародних європейських партнерів в якості вимог фактично все те, про що говорив я і мої колеги з міжфракційного об'єднання «Розумна політика». Але ви цього не слухаєте, вам треба, щоб це працювало виключно в режимі: дали по морді – працюємо, не дали – далі сидимо, нічого не робимо. Ну, так не можна, вас сюди делегували працювати на державу. Це ненормально, коли стільки людей мені пишуть і в суботу, під час розгляду поправок, і в інші дні, запитують: а чому в залі лише 20 народних депутатів, чому ніхто не працює, чому таке ставлення до законів, які приймаються? Не треба поспіхом, треба якісно, треба мати стратегію в тому, що ви приймаєте, як працюєте і на кого. Перестаньте працювати на себе.

Ми можемо багато розповісти про «принциповість» багатьох народних депутатів у цьому залі. Колеги, я вчора наполягав на голосуванні поправки, в якій йшлося про те, щоб віддати кошти з фінансування партій на Збройні Сили України. Ви ж так хочете наповнити бюджет, ви робите все для того, щоб забрати фінансування в місцевої влади, щоб знищити український бізнес, то давайте трохи зтягнемо паски і для українських партій, на фінансування яких у цьому році

спрямовується понад 800 мільйонів гривень, у наступному – також понад 800 мільйонів. Для розуміння, партія «Слуга народу», яка вчора за це не проголосувала, отримає 400 мільйонів. Колеги, вам не забагато буде? Може, краще було б на армію віддати? Проголосували 89 народних депутатів. Я прошу всіх подивитися вчорашнє голосування і побачити, хто за це голосував, для кого замість армії, набагато важливіші власні партійні борди, тому що дуже готувалися до виборів.

Я зараз не буду повертатися до питання виборів. Вже, на щастя, поставили крапку в тому, що вибори під час війни проводити не можна. Знову почули те, про що говорив я і мої колеги з міжфракційного об'єднання «Розумна політика». Це абсолютна профанація, намагання узурпувати владу, намагання перетворити демократичну державу на казна-що. Сьогодні ми вже бачимо позицію, що цього не буде. Дуже хотілося б, щоб ця позиція відповідала реаліям, а не завтра знову хтось вийде і скаже, що ми повертаємося до історії виборів.

Шановні колеги, я розумію, що ви не будете голосувати за поправки. Я не буду сьогодні наполягати на тому, щоб повернули людей до залу. Вони є, сподіваюся, вам не вистачить голосів для прийняття цього законопроекту. Дуже сподіваюся, що здоровий глузд і совість перед своїми виборцями у вас перемаже.

Водночас я наполягаю на врахуванні двох поправок. Я розумію, що ви навіть мене не слухаєте, але тим не менше. Поправка 224 про збільшення ліміту на доходи з 1 мільйона гривень до 1,5 мільйона гривень, коли платник ПДВ має обов'язково реєструватися. Норма 1 мільйон була тоді, коли курс української гривні був 25 гривень за долар США, сьогодні ми маємо курс 37 гривень за долар США. Давайте якось підходити логічно. Про це не казав МВФ. Давайте хоч якось допоможемо українському бізнесу.

Поправка 531. Я просив би вас підтримати її, щоб ви були послідовними, відповідали за свої слова, хоча для української політики це, на жаль, виняток, аніж реальність, зробити те, про що сказали наприкінці лютого 2022 року, коли біля стін Києва стояв ворог, коли в цьому залі було не просто з моральної точки зору, але тоді було, щонайменше, чесно. Ніхто не розумів ні в залі, ні на підприємствах, ні в Ірпені, ні в Бучі, ні в Гостомелі, ні в Ізюмі, ні в багатьох інших містах, що буде завтра. Тоді ми працювали на державу, і для цієї держави ми пообіцяли, що не будемо робити погано українцям, не будемо їх знищувати. Адже, знищуючи бізнес, ви знищуєте робочі місця, змушуєте людей виїжджати за кордон шукати кращої долі. Іноді, як не страшно про це казати, складається враження, що це робиться навмисно, щоб в державі не було людей, щоб всі вони поїхали до Німеччини, Франції, Польщі, інших країн світу, а не залишалися тут, в Україні, відновлювали, відбудовували і робили її успішною.

Тому я вас дуже прошу проголосувати за поправку 531, якою пропонується відтермінувати введення тотальних, нищівних перевірок для українського бізнесу до кінця війни плюс, щонайменше, на один рік після нашої перемоги. Саме це обіцяв Президент – лідер вашої політичної сили, саме це обіцяв уряд, саме це обіцяли ви.

Я дуже сподіваюся, що все-таки розум, здоровий глузд, совість у цьому залі переможуть. Думаю, в це вірити хочу не лише я, але результати голосування це покажуть.

Дякую, шановні колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

Ми тоді зараз поставимо на голосування поправки 224 і 531, так?

Колеги, приготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування поправку 224 авторства Разумкова, Бабія, Саладухи, інших колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 81.

Рішення не прийнято.

Поправку відхилено.

Ставлю на голосування поправку 531 авторства Дмитра Олександровича та колег. Комітетом вона відхилена. Прошу голосувати.

«За» – 82.

Рішення не прийнято.

Поправку відхилено.

РАЗУМКОВ Д.О. Вам буде соромно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу.

До слова запрошується Дмитро Сергійович Микиша. Де ви? Ви теж хочете з трибуни?

Дмитро Сергійович Микиша. Будь ласка, 5 хвилин. Якщо наполягаєте на поправці, скажіть одразу номер (*Шум у залі*). О'кей, тоді виступ.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Колеги, от у мене складається враження, начебто ми беремо якийсь реванш і мстимося всім тим, хто намагався допомогти Україні, українцям і українкам у перші дні повномасштабного вторгнення. Учора, минулого і позаминулого тижнів ми розглядали законопроекти [№ 10038](#) і [№ 10037](#), нормами яких забирали абсолютно все, що є у місцевого самоврядування: вільні залишки, додаткові кошти, військовий ПДФО, а також забрали кошти з дорожнього фонду, більша частина яких йде на місцеві бюджети. Це така дяка держави місцевому самоврядуванню, яке не кинуло громадян у складні часи.

Сьогодні ми розглядаємо законопроект № 10016-д. Про що він? Про повернення податкових перевірок. Для кого? Для українських підприємців, українських виробників – вітчизняного бізнесу. Це саме ті люди, завдяки яким у перші дні повномасштабного вторгнення нам вдалося втримати цю страшну

навалу орків, це ті люди, які максимально, як могли, включилися та допомагали звичайним громадянам, Збройним Силам України, територіальній обороні – всім, щоб ми відбили цю навалу. Ці люди продовжують працювати на державу – платять податки, підтримують Збройні Сили України, громадян, мають дуже багато соціальних проектів і починань. Понад 600 днів іде героїчна оборона нашої країни від рашистської навали і вони продовжують допомагати. Що робить держава? А держава каже: ми завтра до вас прийдемо з перевітками, бо вам легко живеться, дуже добре працюється. Давайте будемо чесними та справедливими і скажемо, що багатьом підприємцям уже сказали, скільки треба буде віддати певним перевіряючим і контролюючим, вже назвали суми. Звичайно, міжфракційне депутатське об'єднання «Розумна політика» всі ці факти, які нам передаватимуть вітчизняні підприємці, промисловці, український бізнес, обов'язково будемо спрямовувати до правоохоронців. Але, ви розумієте, саму позицію: ще тільки зареєстрували законопроект, а підприємцям вже сказали: хто, що і скільки. Це допомога від держави? Це так ми підтримуємо наш бізнес? Нагадую, окрім сплачування податків, вони підтримують Збройні Сили України, підтримують наших громадян. Але найголовніше, весь бюджет, який формується і віддається на армію, на сектор безпеки і оборони, це саме з наших податків. Більша половина нашого бюджету, який спрямовується на сектор безпеки і оборони, формується виключно з наших податків, з податків саме вітчизняного бізнесу. І цим законопроектом – податковими перевітками і контролем – ми «дякуємо» нашому бізнесу за те, що вони сумлінно виконують свої обов'язки як бізнес, як люди, як громадяни нашої держави.

Я вважаю, що як законопроекти № 10038, № 10037, так і законопроект № 10016-д є ганебним, не має бути підтриманий нами, парламентаріями, має бути відхилений і забутий. Так, податкові перевітки буде повернуто, але після того, коли закінчиться в країні війна, не раніше.

Тому, колеги, дуже вас прошу, не забудьте про тих людей, завдяки яким ми тут можемо бути і за рахунок яких ми тут працюємо. І дякуємо ЗСУ.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Сергійовичу.

Пані Шпак. Будь ласка, 5 хвилин.

Любов Олександрівна Шпак – 5 хвилин, потім Соколов – 10 хвилин, добре – 5 хвилин, і після цього перейдемо до голосування.

Починайте запрошувати народних депутатів до залу.

ШПАК Л.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 194, Черкаська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Думаю, кожен відвідує свої округи, спілкується з бізнесом і розуміє, які на сьогодні є проблеми. Ми повернули всі податкові платежі і навіть в більшому обсязі, як вони були до війни, ми повернули РРО. Що ми зараз робимо? Повертаємо перевітки. Знаєте, якщо говорити про

наше законодавство щодо оподаткування, перевірок, я сказала б, його повністю потрібно переглядати, тому що на думку спадає одне слово з податкової – «кошмарити», «кошмарити» бізнес. І тим, що повертаємо ці перевірки, ми говоримо про те, що податкова почне «кошмарити» бізнес під час війни, коли йому сьогодні і так не просто живеться.

Якщо говорити про регіони, які знаходяться біля лінії фронту, уявіть, як там виживають підприємці. Якщо ми говоримо про тил, який тримаємо, якщо ми говоримо про елементарне наповнення бюджету, про розвиток економіки нашої країни, то насамперед це підтримка бізнесу. Без підтримки бізнесу економіка не може існувати. Відповідно ми маємо підтримувати і розвивати наш бізнес, спрямовувати інвестиції до нашої країни, давати податкові пільги. Натомість ми цього не робимо. Ми просто вбиваємо бізнес, заганняючи його в тінь, заставляючи переїжджати в інші країни. А ви знаєте, що дуже багато є пропозицій із сусідніх держав, які запрошують переїхати до них, там розвиватися, працювати, піднімати їхню економіку. Виходить так, що сусідні країни підтримуватимуть наш бізнес, забиратимуть кошти у свій бюджет, а ми в цей час його просто вбиваємо тут. Так, ми думаємо про наповнення бюджету, скільки коштів необхідно, але розуміємо, що, на сьогодні в нас половина бюджету вже позичена. Хтось замислювався, що буде в наступному році? Без підтримки бізнесу не буде бюджету, це зрозуміло.

Вкотре звертаюся до вас і звертаю вашу увагу на те, що сьогодні українському бізнесу потрібна підтримка з боку держави, а не контроль за його діяльністю, бо він знаходиться в умовах економічної турбулентності та виживання, а держава навіть не намагається допомагати. Натомість ми маємо повернення до податків довоєнного рівня. Суспільству не аргументується, чому це відбувається, ми все зсилаємося на те, що це вимоги МВФ. Але давайте будемо чесними один з одним, такого пункту немає і він не був зарахований.

Сьогодні держава хоче контролювати бізнес шляхом проведення планових та позапланових перевірок, аргументуючи тим, що це необхідні надходження до бюджету. Але такими кроками ми тільки будемо зменшувати бюджет, держава тільки нищитиме наше підприємництво, створюючи умови для того, щоб бізнес закривався, переїжджав до іншої країни, заходив у тінь. Ми неодноразово подавали поправки, альтернативні законопроекти, але нікому не цікавий розвиток українського бізнесу, і це не підтримується і не розглядається.

Сьогодні багато представників бізнесу звертаються до мене та скаржаться, що фіскальні органи просто не дають спокою. А що буде після того, як ми приймемо цей законопроект? Я хочу вам нагадати, що багато підприємств через війну були вимушені змінити своє місце розташування – переїхали та перевезли свої виробничі активи в інші регіони, у багатьох порушені логістичні ланцюжки. Люди вимушені шукати, де придбати сировину, як виживати, куди збувати товар. Замість того, щоб їм допомогти, ми сьогодні вводимо начебто додаткові перевірки, щоб наповнити бюджет. Так, ви може одноразово десь наповнити бюджет, але цим самим ми знищимо наш український бізнес.

Податкові перевірки підприємців мають бути заборонені на сьогодні. Давайте згадаємо, що на початку війни Президент обіцяв всім підприємцям, що на підприємствах не буде перевірок, не буде таких податків, які ми зробили. Давайте виконувати обіцянки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зараз – Сергій Владиславович Соболев, потім – Гетманцев – відповідь комітету, і після цього будемо голосувати.

Будь ласка, Сергію Владиславовичу.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні колеги, думаю, що всі вже ухвалили свої рішення як на засіданнях фракцій, так і для себе особисто, і це більше вже для історії. На мій погляд, будь-який законопроект, який ініціюється, повинен мати не лише фінансове обґрунтування, а й перспективу: навіщо він вноситься, що це дає економіці: можливо, додаткові надходження до бюджету, можливо, закриття тих, хто працює в тіні. Така мета цього законопроекту? На жаль, ні.

Це вже черговий законопроект, яким переслідується лише одна мета – закручування гайок. Якби це робилося в рамках тих тіньових видів бізнесової діяльності, які процвітають завдяки «слугам народу», я маю на увазі насамперед гральний бізнес, куди ви завели російських власників з кіпріотськими паспортами і подумалися в комісію з регулювання поставити громадян росії, тобто якби ви це контролювали, а краще закрили, припинили, поставили найжорсткіші вимоги перед силовими структурами – контролювати недопущення цього, це було б зрозуміло.

Сьогодні одним із найбільших рекламодавців в Україні є, на жаль, гральний бізнес. Думаю, це відповідь на запитання: де у нас є реальні можливості зупиняти цей тіньовий обіг, який дозволяє сьогодні офіційно «викачувати» з кишень громадян України мільярди.

За весь час, як це не парадоксально, є єдиний податок, який найпростіше збирається, адмініструється і найкраще сприймається всіма нашими громадянами, – військовий збір. Якщо в когось є бажання в будь-який спосіб з розумінням того, що найважливіше сьогодні – все для нашої армії, як було свого часу прийнято непопулярне, але єдине правильне рішення про введення військового збору і потім про збільшення його на 1 відсоток, що дало можливість абсолютно чітко адмініструвати цей податок, то зараз те, що ви робите, це фактично спроба поставити адміністративний ресурс над бізнес-ресурсом, який сьогодні дає можливість всім виживати. А якщо до цього ще додати цілий ряд новел, які скопіювали з американського податкового кодексу, який, до речі, діє в Сполучених Штатах Америки з 1969 року, а саме про мінімальні податкові зобов'язання, але чомусь наші мінімальні податкові зобов'язання б'ють

насамперед по аграріях, по дрібному сектору, а не так, як це було запроваджено в Сполучених Штатах Америки, – проти великого і середнього бізнесу, а якщо ще додати цілий ряд норм, які в тій чи іншій мірі є прямим порушенням, бо намагаємося внести податкові зміни тоді, коли бізнес не зможе до них адаптуватися, то розуміємо, куди веде цей законопроект.

Коли відбирали у місцевих рад надходження від військових, поліції, це було просто перекладання з однієї кишені в іншу. Ми спрогнозували, чим це закінчиться, через рік побачимо, чи наші прогнози справдилися. Тут, на жаль, ми бачимо, що збільшенням оподаткування, максимальним тиском на дрібний бізнес країну заводять в глухий кут, і це призведе до процвітання тіньового бізнесу.

Тому, на наш погляд, цей законопроект не може бути проголосований. Законопроект [№ 10016-1](#), який подавався на перше читання, на жаль, не був підтриманий у сесійному залі. Будь-які поправки, яких...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Владиславовичу.

Гетманцев. Будь ласка, відповідь комітету.

Прошу дати 4 хвилини (було чотири виступи – чотири відповіді), і будемо голосувати.

Запросіть народних депутатів до залу.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, ми чули тут багато звинувачень на адресу влади щодо ситуації, яка є сьогодні, серед яких – відсутність стратегії. Мені здається, наша стратегія дуже зрозуміла, чітка і прозора. До речі, ті, хто звинувачував у відсутності стратегії, чомусь її підтримували у 2019 і 2020 роках, коли були на іншому місці. Ця стратегія – це євроінтеграція в усіх сенсах цього слова. Передусім це верховенство права та закон один для всіх, це те, чим ми займаємося в публічних фінансах, наводячи лад, наводячи порядок з 2019 року, це інфраструктура, покращення, поліпшення і спрощення державних сервісів, це антикор і антикорупційна реформа, яку ми провадимо не на словах, а на дії, це, врешті-решт, відкриття процедури перемовин, рекомендацію щодо якої дала вчора місія Єврокомісії.

Але, крім цього, нам треба встояти, бо сьогодні ми перебуваємо у безпрецедентно важких умовах. І те, про що говорить міністр фінансів, це правда, бо в нас у бюджеті непідтверджених на наступний рік 29 мільярдів доларів – це та допомога, яку ми повинні отримати від наших партнерів і без якої нам буде дуже і дуже важко пройти наступний рік, виконати свої соціальні зобов'язання перед вчителями, медиками, перед бізнесом за програмою «5-7-9%», яка сьогодні дає бізнесу, попри війну, дешеве кредитування. У межах отримання цих коштів нам висуваються певні вимоги, одна з яких – відновлення перевірок бізнесу, які ми зупинили (я був автором цього законопроекту) в березні 2022 року,

але не в повному обсязі, а лише для тих платників податків, які на 50 відсотків і більше мають податкове навантаження менше, ніж середнє по галузі.

Скажіть, будь ласка, шановна опозиціє, кого ви захищаєте? Ви захищаєте неплатників? Перед ким ви їх захищаєте? Перед армією? Ви не даєте зібрати гроші з тих, хто не платить. Ви не даєте державі навіть можливості поставити питання: а чому ти платиш менше, ніж твій конкурент у співставних умовах? Це не тільки безглуздо, а ще й шкідливо для нашої спільної перемоги. Це те, на що ми не маємо жодного морального права перед армією, перед нашим суспільством, нашими дітьми – нашим майбутнім.

Законопроект дуже простий, який дійсно розроблений на виконання вимог Міжнародного валютного фонду і погоджений з ним у повному обсязі, в ньому закладена та програма МВФ, яку ми повинні отримати в грудні цього року – плюс 5 мільярдів на наступний рік, від якої залежить інше наше фінансування.

Прошу всіх відповідальних, з державницькою позицією народних депутатів у цьому залі підтримати цей законопроект зеленою кнопкою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої місця.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок» ([№ 10016-д](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 231.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» ([№ 9627](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Від авторів Кисилевський, так?

Для доповіді запрошується народний депутат України Кисилевський Дмитро Давидович.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 24, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Друзі, добрий день! Фракція «Слуга народу», місто Дніпро. Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» (№ 9627). Мета законопроекту – суттєво спростити і прискорити зміну цільового призначення землі для потреб відбудови, зокрема, промисловості та енергетики.

Зараз процедура зміни цільового призначення землі складна, корупціогенна і надзвичайно довготривала, займає від одного до трьох років. Коли настане час відбудовувати країну, у нас не буде часу чекати три роки, поки бюрократи «наїдяться».

Законопроектом пропонується використати існуючу спрощену процедуру зміни цільового призначення землі, яку парламент затвердив у 2022 році, для релокованих підприємств, портів і модульних містечок. Пропонується цю працюючу, хорошу процедуру розширити на об'єкти промисловості та енергетики.

Спрощена процедура діятиме до завершення воєнного стану плюс п'ять років (це умовний період відновлення), застосовуватиметься вона виключно за межами населених пунктів і лише там, де немає затвердженої містобудівної документації, та для чітко визначеного переліку об'єктів промисловості та енергетики.

Підставою для зміни цільового призначення землі буде мотивований висновок уповноваженого органу будівництва, архітектури місцевої ради щодо можливості розміщення на конкретній земельній ділянці конкретного об'єкта. Тобто, з одного боку, це дає органам місцевого самоврядування розуміння і вплив на те, що буде побудовано в цій громаді, а з іншого, не дає чиновнику дискреції, адже це висновок на відповідність об'єкта конкретним вимогам діючих нормативних актів. Водночас цей висновок є особливим видом містобудівних умов та обмежень, який дозволить здійснювати проектування об'єкта будівництва і суттєво спростить життя інвестору.

Друзі, застосування цього підходу дозволить очистити від корупції процедуру зміни цільового призначення землі, що уможливить подолати страшенну корупційну яму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від комітету не буде співдоповіді? А, Гайду біжить.

Від комітету до слова запрошується голова Комітету з питань аграрної та земельної політики Гайду Олександр Васильович. Будь ласка.

ГАЙДУ О.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 128, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, на ваш розгляд

внесено законопроект № 9627, розроблений з метою швидкого будівництва об'єктів промислової інфраструктури та енергетики. Законопроектом пропонується спростити механізм зміни цільового призначення земельних ділянок для будівництва об'єктів промисловості та енергетики, дозволивши розробляти містобудівну документацію на період війни та протягом п'яти років після її закінчення, як сказав мій колега.

Народними депутатами України, членами комітету, відзначено, що запропоновані зміни можуть дати можливість у короткі строки будувати об'єкти промисловості та інфраструктури, які пошкоджені в результаті війни, а також дати поштовх для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у розвиток економіки.

Комітет з питань аграрної та земельної політики на своєму засіданні 13 вересня 2023 року підтримав законопроект № 9627 та рекомендував Верховній Раді України прийняти його за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Колеги, прошу підтримати зазначений законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти. Саврасов, фракція «Європейська солідарність».

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Артуру Герасимову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка. Виступ на годину?

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Шановні українці! Законопроект № 9627 ставить за мету створення сприятливих умов для реалізації інвестиційних проектів, спрямованих на відновлення економіки України під час дії воєнного стану та у відбудовний період після закінчення воєнних дій шляхом спрощення процедури зміни цільового призначення земельних ділянок. Мета благородна, але я завжди кажу, інколи добрими намірами вимощена дорога до пекла. Те, як зараз прописаний цей законопроект, з нашої точки зору, підтримувати не можна. Фракція «Європейська солідарність» утримається під час голосування. Якщо певні недоліки будуть виправлені до другого читання, ми розглянемо питання підтримки.

На які аспекти ми хочемо зараз звернути увагу. Перше. Необґрунтовані дії зазначених змін протягом п'яти років після припинення воєнного стану. Ну от навіщо? Того обґрунтування, яке є зараз, недостатньо.

Друге. Суттєвість змін до Земельного кодексу України. Це може спричинити неконтрольовану забудову земельних ділянок перерахованими вище об'єктами, а також збільшити корупційні ризики у земельній сфері, адже проект не визначає підстав для зміни цільового призначення земельних ділянок.

Окрім цього, є ще зауваження: недоцільність зміни цільового призначення земель за межами населених пунктів за відсутності містобудівної документації фактично позбавляє права мешканців територіальних громад визначати розвиток частини своєї території. І це є порушенням Конституції.

Також треба враховувати екологічні ризики, які можуть з'явитися і посиляться з прийняттям цього законопроекту, а це може порушити вже наші євроінтеграційні зобов'язання.

Таким чином сьогодні фракція політичної партії «Європейська солідарність» не підтримуватиме цей законопроект. Будемо чекати його доопрацювання до другого читання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Штепа, фракція «Слуга народу».

ШТЕПА С.С., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (одномандатний виборчий округ № 77, Запорізька область, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Ігорю Марчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Марчук. Будь ласка.

МАРЧУК І.П., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 193, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»).* Мої вітання! Шановні колеги, за нашу каденцію ми напрацювали і прийняли декілька важливих законів, спрямованих на покращення інвестиційного клімату в Україні, а саме про індустріальні парки, про державну підтримку значних інвестицій.

Законопроект № 9627 – це черговий проект закону, спрямований на те, щоб зробити максимально комфортний клімат для залучення українських та іноземних інвестицій. Про що йдеться? Про вирішення одного із ключових питань під час здійснення інвестиційних проектів – спрощення процедури зміни цільового призначення, яка сьогодні займає практично два роки.

Тому прошу підтримати цей законопроект, а всі питання, які є на сьогодні, які не закриті, ми разом опрацюємо і до другого читання внесемо необхідні зміни. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Владиславович Соболев, фракція «Батьківщина».
Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, фракція «Батьківщина» вже почала вагатися. «Інвестиційні няні» «працюють», ми просто відбою від них не маємо?! Назвіть хоч один приклад «інвестиційної няні». Один, я не кажу про сотні. Назвіть ту «інвестиційну няню», яка провела проект через, як ви кажете, вашу корумповану бюрократію і довела його до реалізації.

Тепер ми чуємо, виявляється, знову корумповані бюрократи в усьому заважають. Ну, що ще вам треба!? Усі силові структури ваші, більшість ваша, все ваше! Що сталося? Що з цими корумпованими бюрократами? Може, не там відповідь шукаємо, може, тому і процвітають корумповані бюрократи, що створюємо так звані спеціальні інвестиційні умови, так званих спеціальних «інвестиційних нянь»? Можливо, відповідь набагато простіша.

Скажіть, будь ласка, чому сьогодні, щоб побудувати воєнний об'єкт в Україні, треба три-чотири місяці, а отримати всі дозволи від ваших корупційних бюрократів, як мінімум, півроку? Там ви шукаєте відповіді на запитання?

Назва чудова – щоб енергетика в цих умовах, не дай Боже, чергових блекаутів, мала можливість на землях сільгосппризначення фактично без згоди місцевих рад встановлювати такі об'єкти. Звучить чудово, тільки, на жаль, законопроект знову веде в те саме корупційне пекло. Ми за нього в першому читанні голосувати не будемо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Руцишин Ярослав Іванович, фракція «Голос».
Будь ласка.

РУЦИШИН Я.І., секретар Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 117, Львівська область, політична партія «Голос»). Шановні колеги, я почну, можливо, здалеку. Нещодавно на одне із львівських підприємств, не маленьке, яке годує людей, займається сучасним українським мистецтвом, видає українські книжки, прийшли люди з автоматами. Підприємство не має воєнізованої охорони, тому не опиралося. Прихід людей з автоматами до українського бізнесу – це не що інше, як офіційна заява від держави про те, що вам тут не раді. І це все іде ще від Української Соціалістичної Республіки, можна сказати, модернізованої. Тобто у нас всі стосунки з підприємництвом побудовані на базі ненависті до цього дрібного буржуа, який не знає, що робить у цій країні.

Отже, я хотів би вам сказати, що цим законопроектом хоч трохи та повертається презумпція невинуватості підприємця в реальну дію, коли до підприємця з автоматом приходити не варто. На мистецьке об'єднання «Дзига» востаннє приходили люди з автоматами, які зараз в бігах, – Козак, Медведчук та інші. Ми не можемо говорити такою мовою з підприємництвом України. Норми

цього законопроекту дають можливість великому та малому інвестору прийти і швидко зробити свою інвестицію, а пізніше ми можемо довести, що це є незаконно, бо він нікуди не втече. Його автоматом виганяти з країни не треба.

Агітую вас, шановні колеги, проголосувати за цей законопроект, щоб ми скоротили хоча б на воєнний стан переведення землі для відбудови об'єктів промисловості та енергетики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Григорій Михайлович Мамка. Будь ласка, 1 хвилина.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні народні депутати, хочу звернути увагу, що повернення перевірок, напевно, важливо. Але чи зникли перевірки під час воєнного стану, зараз? Ні, не зникли. У нас є інша форма, і що бізнес бентежить, це перевірки у рамках розслідування кримінальних проваджень.

Я звертав увагу членів Погоджувальної ради на те, що якщо ми дозволяємо перевірки, то необхідно створити орган або зобов'язати Генерального прокурора уважніше придивлятися до перевищення повноважень тих правоохоронних органів, які перевіряють у рамках розслідування кримінальних проваджень, тому що у нас, в Україні, спрощена система внесення відомостей до ЄРДР.

Шановні депутати, якщо підтримаємо цей законопроект, необхідно визначитися з контролем, щоб не було інших перевірок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до голосування. Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України для залучення інвестицій з метою швидкої відбудови України» ([№ 9627](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято за основу.

Покажіть по фракціях і групах.

Мотовиловець – з процедури.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дуже

прошу перед розглядом кадрового питання змінити черговість розгляду питань порядку денного і перейти до розгляду двох проектів законів: [№ 10064](#) – щодо вирішення питань боргу перед росіянами державного підприємства «Зоря» і [№ 9451](#) – щодо екстрадиції.

Прошу поставити це питання на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, Мотовиловець пропонує змінити черговість розгляду питань і зараз перейти до розгляду двох проектів законів: № 10064 та № 9451.

Якщо немає заперечень, ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого прибутку» ([№ 10064](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення законопроекту № 10064 до порядку денного сесії.

«За» – 283.

Рішення прийнято.

Законопроект включено до порядку денного сесії.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд питання за скороченою процедурою.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Будемо заслуховувати автора Арахамію?

Від авторів Давид Георгійович Арахамія. Будь ласка.

АРАХАМІЯ Д.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, цей законопроект – це виправлення помилок, які ми зробили на початку війни. Тоді було дозволено державним підприємствам, які отримали в результаті спецконфіскації продукцію безпосередньо державного підприємства або його борги, не сплачувати податок на прибуток від таких операцій, які були зроблені фактично вимушено. Але чомусь ми не включили державне підприємство «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря» – «Машпроект», яке

в Миколаєві, всі його знають, там працює 7 тисяч людей. Тоді ми конфіскували активи акціонерного товариства «Сбербанк», і в заставі було, здається, сім чи вісім турбін, за які, якщо підприємство «Зоря» – «Машпроект» не зможе їх реалізувати, має чомусь сплатити податок на прибуток. Ми пропустили цю норму, тому зараз додаємо її окремим законопроектом, щоб виправити цю ситуацію. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від комітету доповідає заступник голови Комітету з питань економічного розвитку Кисилевський. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Шановні колеги, Комітет з питань економічного розвитку на своєму засіданні 5 жовтня 2023 року в режимі відеоконференції розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого прибутку (№ 10064), поданий народним депутатом України Арахамією та іншими народними депутатами.

Цей законопроект спрямований на уточнення положень закону, відповідно до яких встановлено особливості сплати дивідендів господарськими товариствами державного сектору економіки, але не охоплено питання сплати частини чистого прибутку державними підприємствами, право вимоги за боргами яких були примусово вилучені.

Зокрема, пропонується норму про порядок визначення частини чистого прибутку (для цілей розрахунку дивідендів/частини чистого прибутку) поширити і на державні підприємства, що в свою чергу дозволить запобігти та не допустити додаткового фінансового навантаження та створення ризиків для стабільного функціонування державних підприємств, у тому числі і підприємств оборонно-промислового комплексу під час реалізації правового механізму примусового вилучення об'єктів права власності російської федерації та її резидентів.

Комітет пропонує Верховній Раді України прийняти законопроект № 10064 за основу та в цілому з техніко-юридичними правками та врахуванням пропозиції комітету: назву проекту закону викласти в такій редакції: «Про внесення змін до розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого прибутку».

Прошу підтримати цей важливий технічний законопроект, яким розв'язується важливе проблемне питання. Помилку, яку ми допустили, маємо виправити, і ми можемо зробити це сьогодні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи від фракцій і груп: два – за, два – проти. Фракція «Європейська солідарність». Гончаренко?

Степан Іванович Кубів. Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Коли готуються такі важливі законопроекти, доцільно було б отримувати висновок уряду. Це перше.

Друге. Цим проектом передбачається внесення змін до пункту 3 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів». Пропонується встановити, що чистий прибуток державних підприємств, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій належить державі, з якого розраховуються та сплачуються дивіденди або частина чистого прибутку, зменшується на суму доходів або збільшується на суму витрат, що виникли у звітному періоді у зв'язку з отриманням об'єктів права власності російської федерації.

Хочу сказати, що Міністерство фінансів чітко показало, що прийняття даного закону має як сильні, так і слабкі сторони, тому що він був прийнятий невчасно щодо підприємств, у тому числі ДП «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря» – «Машпроект». Оцінка діяльності повинна змінити комплексний підхід до тих підприємств, які переходять у рамки воєнного стану, бо їх діяльність – посилення нашої обороноздатності.

Хочу звернути увагу, невчасна зміна керівників, які врятували підприємство, де працювало понад 10 тисяч людей, а зараз – 2 тисячі, відбулася нерационально. Мені здається, що кадрова політика забезпечення ефективності діяльності в період воєнного стану і війни повинна бути принциповішою і ефективнішою.

Ми будемо підтримувати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Крячко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КРЯЧКО М.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Кисилевському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кисилевський Дмитро Давидович. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Шановні колеги, про що цей законопроект? На півдні нашої країни, в Миколаївській області, є важливе промислове підприємство, яке виробляє стратегічну продукцію. Підприємство називається

«Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря» – «Машпроект», про яке вже говорили автор законопроекту та інші доповідачі. Коли ми приймали законопроект про впровадження механізму конфіскації російських активів, припустилися технічної помилки, яка створила певні проблеми для цього підприємства. Даним законопроектом ми цю проблему врегульовуємо, щоб для підприємства, яке зараз працює в складних умовах (уявіть, як в Миколаєві працюють стратегічні підприємства і з якими ризиками вони стикаються) не створювалися певні фінансові проблеми через допущення технічної помилки у законі. Сьогодні маємо виправити цю помилку.

Є пропозиція підтримати законопроект за основу та в цілому і дати цьому підприємству можливість нормально працювати в сьогоднішніх умовах. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Совсун, фракція «Голос».

Руцишин Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Прошу передати слово Руцишину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я так і сказав: Ярослав Іванович Руцишин.

РУЦИШИН Я.І. Дякую. Фракція «Голос». Я закликаю всіх голосувати за цей законопроект. На жаль, через безвихідь ми повинні за нього проголосувати, щоб підприємство надалі могло працювати в Україні. Про цю безвихідь я хотів би поговорити.

Пригадую, два роки тому, ми приймали закон про відміну акцизних марок на лазерні диски. Технічний прогрес іде вперед, а ми нашим законодавством просто не наздоганяємо його. Але в даному випадку говориться про особливе підприємство. У нас були законопроекти щодо підприємства «Антонов» і таке інше.

Отже, моя заява така. Забираймося зі своїми законопроектами, законодавчим регулюванням з економічних відносин, бо ми плодимо проблеми на майбутнє. Незабаром будемо говорити про законодавчі, напевно, гільйотини, щоб виправляти наші помилки, які робимо в регулюванні економічних суспільних відносин. Нічого хорошого в даному випадку демократія у регулюванні цих відносин не привносить. Тут повинні керувати фахівці, професіонали.

Тому я хотів би закликати нас, парламент, поступово відходити від регулювання конкретних економічних відносин і займатися регулюванням тільки найважливіших суспільних, у даному випадку, економічних відносин в країні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович Власенко, «Батьківщина».
Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановний пане головуєчий! Декілька колег чесно визнали, що цей законопроект – це результат непрофесійної підготовки законопроектів, які приймалися парламентом під час війни. Тут абсолютно технічна помилка. Я переконаний, що майже конституційною більшістю парламент її сьогодні виправить – проголосує за цей законопроект. Фракція «Батьківщина» буде за нього голосувати.

Але проблема полягає в іншому. Насправді ми говоримо про величезне підприємство військово-промислового комплексу, яке ще нещодавно було, по суті, флагманом української промисловості, а сьогодні занепадає. На сьогодні, на жаль, в Україні немає стратегії переведення економіки на військові рейки, немає реальної стратегії, що робити з державними підприємствами військово-промислового комплексу, якими ще 15 років тому Україна просто славилася, а сьогодні це величезні площі з грудю металобрухту.

Фракція «Батьківщина» виступає за те, щоб у нас була стратегія розбудови державного українського ВПК. Ніякої приватизації, це повинна бути державна монополія. Треба бути дуже обережними з залученням іноземних інвестицій, як це відбувається в Сполучених Штатах Америки, де дуже обережно залучаються інвестиції у військово-промисловий комплекс. Тому ми повинні затвердити програму, стратегію перетворення існуючого державного українського ВПК у такий спосіб, щоб Україна повернула позиції, які втратила, починаючи з 2010 року, відновила ті позиції з виробництва та експорту зброї, які займала в 2005-2009 роках.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Переходимо до голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого прибутку» ([№ 10064](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 293.

Рішення прийнято.

Є пропозиція прийняти в цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів» щодо уточнення питань сплати державними підприємствами частини чистого

прибутку» (№ 10064) у цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Давиде Георгійовичу, з процедури чи з мотивів?

АРАХАМІЯ Д.Г. З процедури. Пропоную дати доручення Комітету з питань правоохоронної діяльності щодо підготовки до розгляду проектів законів про зброю: [№ 5708](#), [№ 5709](#) та [№ 9538](#) (урядовий). Прошу проголосувати, щоб комітет відпрацював ці законопроекти і ми могли їх проголосувати в залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пропозицію поставити на голосування?

Ставлю на голосування пропозицію, озвучену Давидом Георгійовичем Арахамією. Прошу голосувати. Це для стенограми.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Пропозицію Арахамії прийнято.

Шановні колеги, переходимо до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку» ([№ 9451](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього законопроекту до порядку денного сесії.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Питання включено до порядку денного сесії.

Є потреба в обговоренні?

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Два – за, два – проти? (*Шум у залі*). Автори? Добре.

Денис Маслов від комітету і від авторів. Будь ласка, 3 хвилини (*Шум у залі*).
Божик від авторів і від комітету. Будь ласка, 4 хвилини.

БОЖИК В.І., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 204, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Вашій увазі пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до відповідальності або виконання вироку», ініційований у зв'язку з необхідністю виправлення ситуації, яка виникає через відмову компетентними органами інших держав у задоволенні запитів про видачу осіб до України з огляду на недодержання в пенітенціарних закладах України норм статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо заборони катування, а також неможливість гарантування безпеки під час перебування осіб у пенітенціарних закладах в умовах воєнного стану. Цим законопроектом пропонується надати Міністерству юстиції повноваження із затвердження переліків установ попереднього ув'язнення, виправних чи виховних колоній, в яких триматимуться під вартою та відбуватимуть кримінальне покарання у вигляді позбавлення волі особи, які передаватимуться за процедурою екстрадиції. Сектори (дільниці) таких установ повністю відповідатимуть як вимогам національного законодавства, так і міжнародним зобов'язанням України у сфері прав людини. Зокрема, під час їх створення та функціонування будуть враховані результати візитів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.

Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні цей законопроект. Члени комітету розуміють необхідність розв'язання проблематики відмов у задоволенні запиту про видачу осіб до України за процедурою екстрадиції. Тому нашим комітетом було опрацьовано всі висновки Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, Мін'юсту, Уповноваженого з прав людини. На думку членів комітету, реалізація запропонованих законопроектом положень сприятиме вимогам національного законодавства і міжнародним зобов'язанням України у сфері прав людини для осіб, які передаються в Україну за процедурою екстрадиції.

Враховуючи вищесказане, Комітет з питань правової політики ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти законопроект за основу, скоротивши наполовину строки подачі поправок і пропозицій. Прошу колег підтримати рішення комітету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайлюк, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МИХАЙЛЮК Г.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Денису Маслову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маслов.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Колеги, це насправді потрібний законопроект, тому що особи, які притягуються до відповідальності, стосовно яких прийнято рішення про екстрадицію, мають знаходитися в Україні, і тут наші правоохоронні органи мають з ними працювати або вони мають відбувати покарання в Україні. На жаль, саме через воєнні дії деякі намагаються уникати екстрадиції в Україну, говорячи про те, що тут небезпечно. Так, тут небезпечно, але ми надаємо повноваження Міністерству юстиції України визначити конкретні пенітенціарні установи, де мають перебувати такі особи. При цьому Міністерство юстиції має перевірити, що такі умови безпечні для цих осіб. Тобто осіб мають екстрадувати в Україну і притягувати до відповідальності там, де потрібно. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко, фракція «Батьківщина».

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуєчий. Дійсно, є технічна підстава відмови в екстрадиції – неналежні умови тримання і ризик, пов'язаний з війною. Але, колеги, це додаткова умова. Ми всі розуміємо, чому не видають за екстрадицією. Тому що, на жаль, правоохоронні органи України не здатні, не спроможні підготувати нормальні подання на екстрадицію. Із багатьох подань на екстрадицію чітко впливають політичні мотиви переслідування людей. Абсолютно очевидно, що не можуть зібрати в нормальний спосіб відповідні докази, щоб подати їх у додаток до клопотання щодо екстрадиції осіб. Тому ключова проблема – це некомпетентність правоохоронної системи, яка не здатна в нормальний спосіб підготувати документи на екстрадицію, і її треба розв'язувати.

Звичайно, це технічна історія. Хоча, якщо Мін'юст визначить, що якісь установи виконання покарань є безпечними, це означає, що всі інші є небезпечними. Таким чином підтверджуємо, що ми як держава не здатні виконувати міжнародні зобов'язання. Але, знову-таки, тут можна допомогти Мін'юсту в екстрадиції. Люди, свого часу я отримав відповідь від українського бюро Інтерполу, скільки разів зверталися до Інтерполу стосовно Януковича. Один раз! При цьому Інтерпол абсолютно чітко написав, що ті документи які подавали, свідчать про політичні мотиви переслідування. Ось так, на жаль, працює система.

Нам треба приймати не технічні рішення, а законодавство, яке реально реформуватиме правоохоронну систему, заведе туди професіоналів, які зможуть в професійний спосіб подавати документи на екстрадицію і екстрадувати злочинців.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гончаренко Олексій Олексійович, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Фракція «Європейська солідарність». Дуже важливий законопроект. Усіх запрошуюю його проголосувати, бо це спеціальний законопроект для деяких спеціальних людей.

Толіку Шарій, як ти там себе почуваєш в Барселоні? Ми вже готуємо для тебе закон, що в тебе буде окрема камера, все буде як треба, не бійся. Повертайся додому, в Україну, хлопчисько! Повертайся! Не треба боятися, не треба, щоб твої адвокати розповідали, як тобі страшно буде в Україні, бо тут бомби падають і у в'язницях щось страшне робиться. Тобі буде не страшно, Толіку, приїжджай! Не буде такого красвиду на Барселону, на море, але зате вдома, на рідній землі. Це важливо.

Мураєв, приїжджай! Де ти там ховаєшся? Для тебе є спеціальний закон, все добре.

Кива, приїжджай! Звичайно, не зал Верховної Ради, але ти зможеш собі зайняти руки, ти вмієш. Приїжджай, будь ласка, і будь у нас у в'язниці. Ми і для тебе спеціальний закон зараз приймаємо.

Наумов, який вивозив діаманти, один із керівників СБУ України, приїжджай! Нарешті в тебе буде очна зустріч з Бакановим, поговорите разом, хто які діаманти брав від москалів, щоб продавати Батьківщину, а потім втекти кудись, у Сербію чи ще куди. Ми для всіх вас тут все підготуємо.

Хлопці, чекаємо на вас тут, в Україні. Це ваш дім, ваша рідна земля, будете робити щось корисне для суспільства. Ми закони всі прийняли, тож, будь ласка, приїжджайте щонайшвидше. Ми не забули про вас, ми вас знайдемо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо переходити до голосування?

Шановні колеги, переходимо до голосування. Займіть, будь ласка, свої місця. «Економічні» колеги, займіть свої місця, будь ласка.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення дотримання прав і свобод засуджених громадян України, переданих в Україну для відбування покарання, а також щодо яких компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про їх видачу в Україну (екстрадицію) для

притягнення до відповідальності або виконання вироку» ([№ 9451](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 299.

Рішення прийнято.

Законопроект прийнято за основу.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки законопроекту № 9451 до другого читання. Прошу голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Далі, колеги, у нас кадрові питання. Починаємо з розгляду питання про призначення члена Дорадчої групи експертів та обрання його заступника.

Шановні колеги, відповідно до статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України, статті 10² Закону України «Про Конституційний Суд України» Верховна Рада призначає одну особу до складу Дорадчої групи експертів та обирає її заступника.

Верховна Рада України відповідно до частини сімнадцятої статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України розглядає питання про обрання заступника члена Дорадчої групи експертів за аналогічною процедурою, як і для члена Дорадчої групи експертів.

Відповідно до частини четвертої статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України депутатські фракції і групи подають пропозиції стосовно кандидатури на вакантні посади члена Дорадчої групи експертів та його заступника.

Депутатська фракція політичної партії «Слуга народу» подала пропозицію стосовно кандидатури Кузнецової Наталії Семенівни на посаду члена Дорадчої групи експертів і кандидатуру Шакуна Василя Івановича на посаду заступника члена Дорадчої групи експертів.

Комітет з питань правової політики на своєму засіданні (протокол № 143) розглянув ці кандидатури. Відповідно до частини дев'ятої статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України вам, колеги, було надано через СЕДО всі необхідні документи стосовно кандидатів.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 28 Регламенту Верховної Ради України пропонується об'єднати обговорення питань про призначення члена Дорадчої групи експертів і обрання його заступника та розглянути їх за процедурою, узгодженою Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп: доповідь від Комітету з питань правової політики – до 3 хвилини; виступи від депутатських фракцій і груп – до 16 хвилин (до 2 хвилин на виступ); прийняття рішення про призначення члена Дорадчої групи експертів; прийняття рішення про обрання заступника члена Дорадчої групи експертів.

Колеги, маємо затвердити щойно озвучену процедуру.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд даного питання за запропонованою процедурою. Нам потрібно 226 голосів. Прошу голосувати.

«За» – 256.

Рішення прийнято.

Дякую.

Будемо рухатися за відповідною процедурою. Але перед початком розгляду питання колега Павліш просить дати йому слово для озвучення заяви про конфлікт інтересів. Будь ласка.

ПАВЛІШ П.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 182, Херсонська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, з повагою ставлюся до кандидатів на посаду члена Дорадчої групи експертів. Це дійсно дуже важливе питання. Верховна Рада має делегувати туди своїх представників, тому що всі інші органи стосовно своїх представників уже визначилися. Але через потенційний конфлікт інтересів у зв'язку з тим, що мною подані документів на участь у конкурсі на посаду судді Конституційного Суду, я не братиму участі в обговоренні і голосуванні цього питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Копиленко Олександр Любимович. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Так само хотів би сказати, що з урахуванням потенційного конфлікту інтересів не братиму участі ні в обговоренні, ні в голосуванні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую вам.

Переходимо до обговорення. До слова для доповіді запрошується голова Комітету з питань правової політики Маслов Денис Вячеславович. Будь ласка, до 3 хвилин.

МАСЛОВ Д.В. Дякую, колеги. Ви знаєте, недаремно першою рекомендацією Європейської комісії була рекомендація саме про зміну процедури конкурсного добору кандидатів на посаду судді Конституційного Суду. Не буду вкотре наголошувати на важливості такої інституції, як Конституційний Суд. Хочу подякувати кожному народному депутату, тому що завдяки вам ми виконали першу рекомендацію і змінили процедуру конкурсного добору кандидатів на посаду судді Конституційного Суду, про що вчора було засвідчено

звітом і відповідним рішенням Європейської комісії, яка визнала цю вимогу повністю виконаною, та навіть більше – було зазначено, що Україна встановила справді прозорі умови конкурсного добору кандидатів на посаду судді Конституційного Суду.

Усі суб'єкти вже делегували своїх представників до Дорадчої групи експертів, залишився останній суб'єкт – Верховна Рада України. Давайте сьогодні зробимо цей крок – призначимо члена Дорадчої групи експертів та оберемо його заступника, тим паче, альтернатив стосовно кандидатур у нас навіть і не було.

Отже, зважаючи на обговорення на засіданні Комітету з питань правової політики, як вже зазначив Перший заступник Голови Верховної Ради, комітетом було подано на розгляд кандидатуру Кузнецової Наталії Семенівни для призначення її на посаду члена Дорадчої групи експертів.

Комітет у своєму висновку зазначає, що Кузнецова Наталія Семенівна повністю відповідає вимогам члена Дорадчої групи експертів. Станом на сьогодні вона є доктором юридичних наук, професором кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, дійсним членом (академіком) Національної академії правових наук.

За тією самою процедурою передбачається обрання заступника члена Дорадчої групи експертів. Згідно з рішенням комітету на розгляд Верховної Ради було подано кандидатуру Шакуна Василя Івановича, який станом на сьогодні є доктором юридичних наук, доцентом, професором кафедри кримінального права Національної академії внутрішніх справ України, дійсним членом (академіком) Національної академії правових наук.

Сьогодні ми представили гідні кандидатури. Прошу їх підтримати шляхом голосування, і зрештою закрити це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи від депутатських фракцій і груп.
Степан Іванович Кубів, «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, важливо, що Європейська комісія рекомендувала почати офіційні перемовини щодо вступу України до ЄС. Створення незалежного, позапартійного Конституційного Суду є однією із семи обов'язкових передумов для цього.

Нагадаю, що «слуги» разом зі своїми групами тричі переголосували Закон «Про Конституційний Суд України», саме про створення Дорадчої групи

експертів, намагаючись втиснути її у сферу впливу Банкової. І саме «Європейська солідарність» наполягала на тому, аби до складу Дорадчої групи експертів входило вісім осіб і вона була сформована за принципом групи, яка обирає суддів Вищого антикорупційного суду, щоб була присутність міжнародних незалежних експертів. На жаль, ви тричі блокували ці голосування, і тільки під впливом та тиском наших європейських партнерів, Брюсселя, таки прийняли правильне рішення.

Але що ми маємо на сьогодні? «Слуги народу» обрали до Конституційного Суду, попри вимогу щодо його позапартійності, аполітичності, своїх представників – пані Совгирю – з порушенням законодавства. І зараз ми раді, що почали нарешті добирати до складу Дорадчої групи експертів представників. Але ми наполягаємо на виконанні обов'язкової норми про залучення міжнародних, незалежних, професійних експертів, в яких тут немає взаємопов'язаних зв'язків, впливу на них Банкової, щоденного телефонного права, знаєте, звітів у кабінетах на Банковій про те, які судді мають бути представлені в Конституційному Суді, хто не має права там бути.

Тому дуже важливо, щоб ми відповідали Копенгагенським критеріям, будували незалежні, сильні інституції, демократію, свободу слова і головний суд країни – Конституційний Суд України – був професійним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Заремський, фракція «Слуга народу».

Маслов. Будь ласка.

МАСЛОВ Д.В. От, на жаль, попередня виступаюча не може, щоб в бочку меду не додати ложку свого дьогтю.

Ви знаєте, коли вже навіть Венеційська, Європейська комісії у своїх звітах дякують українській владі, підкреслюю, владі, за конструктивну позицію щодо цього питання і кажуть, що це правильний, абсолютно якісний законопроект, я не розумію, навіщо знову виходити на трибуну з цього важливого питання і намагатися маніпулювати тим, що тричі нібито щось там додавали і таке інше.

Ми, в тому числі я особисто, 10 місяців працювали з Венеційською комісією, і, повірте, відстояли і українську позицію, щоб було три національні і три міжнародні експерти, і дотрималися при цьому балансу між національними інтересами, довірою міжнародних партнерів і їхніми рекомендаціями. Українську владу за це привітала і Венеційська, і Європейська комісії.

Якщо ви говорите про те, що тричі нібито хтось щось виправляв, то згадайте історію Венеційської комісії, скільки разів за своє життя вона щодо одного і того законопроекті тричі змінювала рекомендації. Для вас пояснюю, ми виконували додаткові рекомендації Венеційської комісії.

Тому, будь ласка, колеги, це важливий крок. Завершуємо процедуру формування Дорадчої групи експертів сьогодні – обираємо найкращих кандидатів

до складу Конституційного Суду на відкритому, прозорому і чесному конкурсі, що можна було робити з 2016 року.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо переходити до голосування? А, Сергій Володимирович Власенко, «Батьківщина». Будь ласка.

Хтось ще виступатиме? «Довіра»? «Партія «За майбутнє»?»

ВЛАСЕНКО С.В. Ніякої довіри, ніякого майбутнього, пане головуєчий.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вони поки з нами в залі, тому давайте...

ВЛАСЕНКО С.В. Можна поставити час з початку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, з початку.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуєчий. Насправді це голосування не є голосуванням стосовно Наталії Семенівни і Василя Івановича, яких ми як фракція дуже сильно поважаємо. Колеги, назвіть мені, хоч одну країну світу, яка є повністю незалежною і суверенною, де іноземці впливають на підбір суддів конституційного суду тієї країни. Чому українців вважають меншовартісними? Чому ми, українці, не можемо самі, без будь-яких додаткових порад, обрати шість членів Дорадчої групи експертів? Чому ми самі не можемо це зробити? Тобто боронити Європу на сході ми можемо, а обирати Дорадчу групу експертів не можемо.

Тепер щодо Дорадчої групи експертів. Хочу нагадати, що перший, «золотий», як його називають, склад Конституційного Суду обирався без будь-яких дорадчих груп, і це був найкращий склад Конституційного Суду за всю історію незалежної України.

Думаю, це треба припинити всім владам, і ця влада не виключення. Усі хотіли контролювати Конституційний Суд, багато влад у незаконний спосіб виганяли суддів Конституційного Суду з роботи, а вони потім поновлювалися через суд, визнавали укази Президента недійсними, а наступна влада знову наступала на ті самі граблі і знову в незаконний спосіб звільняла суддів Конституційного Суду. Так, треба позбавити Конституційний Суд політичного впливу, але приклад, який наводили із суддею Совгирею, є абсолютно красномовним свідченням того, що ніхто не збирається позбавляти Конституційний Суд політичного впливу. Знову політичні призначенці, знову свої серед своїх і таке інше.

Тому за всієї поваги до вас, Наталіє Семенівно, і до вас, Василю Івановичу, ми не підтримуватимемо не ваші кандидатури, а сам підхід до формування Дорадчої групи експертів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, будь ласка, запросіть депутатів до залу. Колеги, які тяжіють до Давида Георгійовича, займіть, будь ласка, свої місця.

Шановні колеги, відповідно до частини дванадцятої статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України призначення особи до складу Дорадчої групи експертів здійснюється Верховною Радою відкритим голосуванням у два етапи: спочатку – рейтингове голосування, потім – голосування за призначення особи членом Дорадчої групи експертів. У такому самому порядку здійснюється голосування щодо обрання заступника.

Отже, переходимо до рейтингового голосування. Займіть свої місця. Відсутність опонентів не відмінює рейтингового голосування.

Шановні колеги, відповідно до частини дванадцятої статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України ставлю на рейтингове голосування кандидатуру Кузнєцової Наталії Семенівни на посаду члена Дорадчої групи експертів. Прошу голосувати.

«За» – 220.

У нас є переможець рейтингового голосування (*Оплески*). Переходимо до остаточного голосування. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Відповідно до статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України статті 10² Закону України «Про Конституційний Суд України» ставлю на голосування пропозицію про призначення членом Дорадчої групи експертів Кузнєцову Наталію Семенівну. Прошу голосувати.

«За» – 227.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Вітаємо, Наталіє Семенівно (*Оплески*).

Відповідно до частини 16 статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України прошу головний комітет разом з Апаратом оформити постанову за наслідками прийнятого нами рішення.

Переходимо до обрання заступника члена Дорадчої групи експертів. Ставлю на рейтингове голосування кандидатуру Шакуна Василя Івановича на посаду заступника члена Дорадчої групи експертів. Прошу голосувати.

«За» – 223.

Шакун Василь Іванович переміг в рейтинговому голосуванні, набравши 223 голоси. Переходимо до остаточного голосування.

Відповідно до статті 208⁵ Регламенту Верховної Ради України статті 10² Закону України «Про Конституційний Суд України» ставлю на голосування пропозицію про обрання заступником члена Дорадчої групи експертів Шакуна Василя Івановича. Прошу голосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по фракціях і групах.

Вітаємо Василя Івановича (*Оплески*).

Прошу головний комітет разом з Апаратом оформити постанову за наслідками прийнятого нами рішення.

Вітаємо членів Дорадчої групи експертів.

Вкотре нагадую, що це також результат нашої євроінтеграції, адже ці рішення ми приймали в рамках виконання семи обіцянок.

Шановні колеги, продовжуємо розгляд кадрових питань.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Вадим Маркович Гутцайт 8 листопада 2023 року подав до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти його відставку з посади міністра молоді та спорту України.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування. Відповідні матеріали вам надано або надіслано.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 211.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання.

До слова запрошується міністр молоді та спорту України Вадим Маркович Гутцайт. Будь ласка, 3 хвилини.

ГУТЦАЙТ В.М., *міністр молоді та спорту України*. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Вперше майже за чотири роки стою на цій трибуні. Насамперед хочу подякувати Збройним Силам України за те, що вони боронять нашу Україну, і зараз кожен із нас може працювати на своїй роботі.

Хочу подякувати вам, народні депутати. Багато всього було зроблено майже за чотири роки мого очільництва Міністерства молоді та спорту. Я багато з ким із вас працював і було багато ідей, які ми втілили в життя.

Хочу подякувати профільному комітету та його голові за те, що багато всього зробили для розвитку галузі фізичної культури, молоді та спорту. Зазначу, за ці складні роки стільки було започатковано і втілено в життя молодіжних програм і програм Президента, скільки не було за всі роки незалежності України.

Коли міністр або якийсь політичний діяч іде на посаду, починається відлік до його відставки. На жаль, COVID-19 і повномасштабна війна не дали нам змоги зробити те, що могли б зробити. Але все одно ми втримали і зберегли спорт в Україні. Під час війни наші спортсмени на Всесвітніх іграх у Бірмінгемі завоювали 45 медалей. Наша збірна команда на III Європейських іграх зайняла

третє загальнокомандне місце і здобула 41 медаль. Наша збірна на Олімпійських іграх, які проходили в 2021 році, здобула вдвічі більше медалей, ніж на попередніх іграх в Ріо-де-Жанейро. Ми працювали, зустрічалися з молоддю, розробили програми для повернення нашої молоді, бо треба йти вперед.

Хочу подякувати всім вам, народу України, Збройним Силам України за те, що було зроблено.

І насамкінець хочу запевнити вас, що я як працював, так і буду працювати на державу. Місяць тому я особисто зустрічався з президентом Міжнародного олімпійського комітету Томасом Бахом. У нас була продуктивна розмова, я закликав не допускати росіян і білорусів до спортивних змагань, попросив відсторонити олімпійський комітет російської федерації від Міжнародного олімпійського комітету, за те що він створив на наших окупованих територіях регіональні олімпійські комітети. Президент сказав, що вони розглянуть це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте хвилину для завершення.

ГУТЦАЙТ В.М. І через тиждень вони тимчасово відсторонили російський олімпійський комітет від міжнародного руху. Хочу зазначити, що це була спільна робота з вами, народні депутати, з народом України. Ми будемо продовжувати цю роботу, зокрема я продовжуватиму її в Національному олімпійському комітеті.

Дякую вам. Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякуємо.

Для співдоповіді запрошується перший заступник голови Комітету з питань молоді і спорту Беленюк Жан Венсанович. Будь ласка.

БЕЛЕНЮК Ж.В., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Дякую. Шановний головуючий, шановні колеги! Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту за дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України Олександра Корнієнка розглянув заяву міністра молоді та спорту України Вадима Марковича Гутцайта про відставку.

Під час обговорення члени комітету наголосили на досягненнях міністра молоді та спорту Вадима Марковича Гутцайта і проведеній ним у цей складний час роботи щодо розвитку фізичної культури і спорту та протидії спробам повернення російських спортсменів до міжнародних змагань.

Вадим Маркович є ще і президентом Національного олімпійського комітету України. Думаю, напередодні Олімпійських ігор в Парижі він сконцентрує всю свою увагу на підготовці національної збірної команди до Олімпійських ігор. Учора я особисто і комітет побажали йому успіхів на цій ниві.

Комітет з питань молоді і спорту за результатами розгляду ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України визначитися щодо заяви міністра молоді та спорту України Гутцайта Вадима Марковича про відставку шляхом голосування на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Веніславський, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Прощуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Грищук. Будь ласка (*Шум у залі*).

А, вибачаюся, Едуард Прошук. Будь ласка.

ПРОЩУК Е.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 85, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Всім добрий день! Шановний Вадиме Марковичу! Вадиме Марковичу... Зайнятий спілкуванням з нашими колегами.

Насамперед хочу сказати, що це хороша практика, коли є можливість бачити міністра не тільки тоді, коли його призначаємо, а й маємо можливість побачити і поспілкуватися, коли людина визначилася, що завершила свою діяльність на цій посаді. І я хотів би, щоб цю практику перейняли всі наші шановні урядовці, яких ми призначаємо, фактично наймаємо на роботу.

Шановний Вадиме Марковичу, хочу вам подякувати за вашу роботу, за співпрацю відтоді, як прийшли в парламент. Хочу подякувати вам за успіхи, які ми мали на Олімпійських іграх в Токіо, на III Європейських іграх. Це було дуже значимо і знаково, тому що під час війни посісти загальнокомандне третє місце – це однозначно є великим успіхом.

Безумовно, українські спортсмени є прекрасними амбасадорами нашої країни. Спортивний фронт вкрай визначний. Дуже важливо, що наші спортсмени під час війни мають можливість виступати на міжнародній арені, що лунає Державний Гімн України, піднімається прапор нашої країни, і це є однією із ознак того, що ми є, були і будемо сильною і незламною країною.

Бажаю вам у подальшому успіхів на вашій новій ниві, концентрації, як правильно було сказано попереднім промовцем, на діяльності Національного олімпійського комітету України. Наступний рік – олімпійський, і дуже важливо, щоб наша збірна була максимально представлена в усіх видах спорту. Ми здобули

велику кількість ліцензій, маємо достойно представити Україну на Олімпійських іграх в Парижі.

Дякую вам за працю.

Слава українському спорту! Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава! Дякуємо.

Никорак, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

НИКОРАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексію Олексійовичу, і з питань спорту ви теж можете? Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні друзі, ми розглядаємо зараз кадрове питання. До речі, коли міністр молоді та спорту сказав, що він вперше за чотири роки у Верховній Раді, це, чесно кажучи, таке собі, не комплімент нам. Йому – не знаю, але нам точно, тому що це означає рівень ставлення до нас.

Але, друзі, хочу сказати про інше. Ми зараз звільняємо члена Кабінету Міністрів України. Знаєте, коли тільки почалося повномасштабне вторгнення багато хто у світі порівнював Президента Зеленського з Черчиллем. І для України це було добре, тому що це дуже яскраве порівняння. Інша історія, наскільки воно відповідає дійсності, але що добре для країни, то добре. Що зробив Черчилль, коли став Прем'єр-міністром у вирішальний для долі Великобританії час, у травні 1940 року? Він запросив лідера опозиції Еттли стати своїм заступником, об'єднав весь парламент в єдину коаліцію, в одну команду боротьби за державу, всім дав роботу і завдання.

Подивіться, що відбулося в Ізраїлі 7 жовтня. Що перше зробив Прем'єр-міністр Ізраїлю Нетаньягу, при тому що рівень політичної ненависті більший ніж між нами? Він запросив опозицію працювати разом з урядом, тому що це екзистенційний виклик для держави. Давайте будемо чесними, напад ХАМАС на Ізраїль не дорівнює нападу проти України ядерної росії. Це абсолютно. От Росія може, вже не може, але могла знищити Україну. ХАМАС не може знищити Ізраїль, але Нетаньягу все одно об'єднав усіх. Що зробив наш «Черчилль»? Ні, ніякого об'єднання, маргіналізували опозицію.

Давайте терміново це виправимо, створимо уряд національної єдності!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Є ще бажаючі виступити від інших фракцій і груп? Ні. Тоді переходимо до голосування (*Шум у залі*).

Шановні колеги з Комітету з питань правоохоронної діяльності, прошу зайняти свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» про прийняття відставки Міністра молоді та спорту України Гутцайта Вадима Марковича. Прошу голосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах.

Прошу профільний комітет разом з Апаратом оформити постанову за наслідками прийнятого нами рішення.

Переходимо до наступного питання порядку денного – проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» ([№ 10000](#)).

Відповідно до статті 158 Регламенту Верховної Ради України та пропозицій Комітету з питань бюджету пропонується така процедура розгляду цього питання: доповідь міністра фінансів України щодо доопрацьованого з урахуванням Бюджетних висновків Верховної Ради України проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» – до 10 хвилин; відповіді міністра фінансів України на запитання народних депутатів – до 15 хвилин (1 хвилина на запитання та 2 хвилини на відповідь); доповідь голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету – до 5 хвилин; відповідь голови комітету на запитання – до 6 хвилин; виступи представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (по 3 хвилини на виступ); виступи народних депутатів – до 6 хвилин (3 хвилини на виступ, 1 хвилина на запитання та 2 хвилини на відповідь, якщо вони будуть).

Якщо немає заперечень, тоді відповідно до процедури... (*Шум у залі*). Ви не надіслали листа про окрему думку (*Шум у залі*). Вона надсилається у письмовій формі відповідно до Закону «Про комітети Верховної Ради України». Якщо ви оперативного надішлете, тоді ми дамо вам можливість виступити з окремою думкою. У вас є година. Надішліть, будь ласка, у письмовому вигляді, щоб усе було відповідно до Закону «Про комітети Верховної Ради України», тоді будемо заслуховувати.

Запрошую до доповіді міністра фінансів України Сергія Михайловича Марченка. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М., *міністр фінансів України*. Шановний Олександр Сергійовичу! Шановні народні депутати! На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» до другого читання. Принципи та пріоритети проекту Державного бюджету, визначені до першого читання, збережені і до другого читання. Це підтримка сектору безпеки і оборони, який є пріоритетом номер один, це соціальний захист громадян України та інші пріоритети.

Хочу зазначити, що під час доопрацювання проекту Державного бюджету до другого читання було уточнено макроекономічні прогнози і з урахуванням покращення макроекономічної ситуації цього року підвищено показники на 2024 рік, зокрема, передбачено зростання валового внутрішнього продукту до 4,6 відсотка, зменшення показника споживчої інфляції до 9,7 відсотка (було 10,8 відсотка), зміцнення обмінного курсу до 40 гривень 70 копійок за долар (було 41 гривня 40 копійок).

Показники проекту Державного бюджету є збалансованими, але і надзвичайно напруженими. Ви добре розумієте ситуацію, проект бюджету балансується за рахунок зовнішньої підтримки, яка на сьогодні передбачається в обсязі 41 мільярд доларів США. У результаті перемовин нам вдалося зменшити цю залежність на 1,9 мільярда доларів США. Ми частково переглянули дохідну політику, політику запозичень, будемо орієнтуватися більше на внутрішній ринок. Ми хочемо бути більш залежними від власних ресурсів і менш залежними від зовнішніх, враховуючи досить нестійкі позиції з боку наших партнерів. Але знову-таки хочу підкреслити, є запевнення від наших партнерів, що вони підтримуватимуть нас так довго, як нам це буде потрібно. Зі свого боку ми також маємо зробити все необхідне, щоб ті показники і зобов'язання, які ми на себе беремо, були виконані вчасно і в повному обсязі.

Крім того, під час доопрацювання проекту Державного бюджету ми врахували Бюджетні висновки Верховної Ради і передбачили зменшення надходжень до Державного бюджету. Це передача реверсної дотації місцевим бюджетам у розмірі 14,1 мільярда гривень та спрямування 4 відсотків податку з доходів фізичних осіб до місцевих бюджетів, а це додатково 12,3 мільярда гривень. Це ті домовленості, і ми дуже вдячні за вчорашнє голосування законопроекту № 10037 про внесення змін до Бюджетного кодексу, норми якого спрямовують надзвичайно суттєвий ресурс на сектор безпеки і оборони – ідеться про 215 мільярдів гривень.

Дохідну частину проекту Державного бюджету збільшено на 22 мільярди гривень і передбачається в обсязі 1 трильйон 768 мільярдів гривень, у тому числі за загальним фондом збільшено ПДВ з ввезених в Україну товарів на 43 мільярди гривень, рентні платежі, ввізне мито – на 3,9 мільярда гривень, інші платежі. До другого читання граничний обсяг дефіциту проекту Державного бюджету був зменшений на 22 мільярди гривень і на сьогодні становить 1 трильйон 571 мільярд гривень, що також узгоджено з нашими основними партнерами і основними параметрами.

Під час уточнення видаткової частини проекту Державного бюджету передбачено додаткові обсяги коштів на: субвенцію для облаштування безпечних умов у закладах охорони здоров'я – 1 мільярд гривень, збільшення освітньої субвенції – 275 мільйонів гривень, додаткові видатки на лікування військовослужбовців у клінічній лікарні «Феофанія» – 200 мільйонів гривень, збільшення видатків на протезування військових – 574 мільйони гривень, збільшення видатків на Національний інститут раку – 338 мільйонів гривень,

додаткові видатки на утилізацію твердого ракетного палива – 376 мільйонів гривень, видатки на облаштування пунктів пропуску залізничного сполучення – 662 мільйони гривень, видатки на забезпечення діяльності Центру гуманітарного розмінування – 50 мільйонів гривень.

Також у проекті Державного бюджету України на 2024 рік передбачено зменшення видатків на Бюро економічної безпеки на 409 мільйонів гривень.

Крім того, під час підготовки проекту Державного бюджету до другого читання за пропозиціями народних депутатів та узгодженням з профільними міністерствами був здійснений перерозподіл коштів у рамках окремих бюджетних програм, зокрема, за програмами Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики та продовольства України тощо.

Шановні народні депутати, хочу зазначити, що зараз проходить місія Міжнародного валютного фонду, відбувається досить непроста дискусія щодо параметрів проекту Державного бюджету, інших показників. Тому сьогодні всі погляди, всі очікування залежать від розгляду проекту Державного бюджету України на 2024 рік. Це надзвичайно важливе рішення.

Проект Державного бюджету збалансований, реалістичний, базується на уточнених макроекономічних показниках, його норми передбачають досить суттєві ресурси, щоб ми по-іншому подивилися на ситуацію в наступному році і в нас були кошти для розв'язання тих нагальних проблем, насамперед в секторі безпеки і оборони, які ми зараз маємо, з якими щодня стикаємося.

У мене є сподівання на вашу підтримку та оперативне рішення щодо прийняття головного фінансового документа на 2024 рік.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Достроково завершили доповідь. Дякуємо.

Переходимо до запитань до доповідача.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до доповідача.

Мамка Григорій Миколайович, група «Платформа за життя та мир».

Будь ласка.

МАМКА Г.М. Прошу передати слово Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане міністре, хотів би звернути вашу увагу на зовнішні запозичення і запозичення загалом. У проекті Державного бюджету плануються запозичення в обсязі 2,2 трильйона гривень, 1,7 трильйона гривень – зовнішні запозичення. Я бачив оцінки Мінфіну і ваші заяви про те, що із 41 мільярда доларів зовнішнього фінансування не підтверджено 29 мільярдів доларів – 71 відсоток. Це дуже великі цифри.

Зважаючи на те, які зміни приймаються до бюджету в Сполучених Штатах Америки, зважаючи на позиції Словаччини та Угорщини в Європейській комісії, у мене запитання: які інструменти диверсифікації фінансових надходжень ви будете використовувати? Чи плануються емісійні операції Національним банком? Якщо так, то чи буде відкоригований індекс споживчих цін чи інфляції і чи буде переглядатися весь макроекономічний прогноз, зважаючи на можливі ризики, які визначає, у тому числі Національний банк України у своїх інфляційних звітах?

Дякую за відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, шановний народний депутат, за важливе запитання. Звичайно, ми перебуваємо в певній невизначеності в частині зовнішнього фінансування. Чи є у нас інші варіанти? Так, звичайно, тому що запевнення в підтримці України в обсязі 115 мільярдів доларів США і кошти на чотирирічну програму давали країни G7. Тобто не йдеться про залежність від однієї або кількох країн. Під час моєї останньої зустрічі з міністрами фінансів країн G7 я піднімав питання про те, що буде, якщо одна країна не зможе реалізувати свої запевнення. Міністри фінансів сказали, що вони кулуарно знайдуть системне рішення, щоб закрити ті питання, які зараз необхідно закрити. При цьому я більш ніж впевнений, що адміністрація Сполучених Штатів Америки знайде рішення щодо підтримки України, тому що, по-перше, це грантова підтримка, нам не потрібно буде повертати ці кошти, по-друге, вона надзвичайно для нас критична, це показник підтримки, і цей сигнал досить чітко розуміють усі інші країни, в тому числі Європейського Союзу.

Щодо пакета Європейського Союзу, йдуть перемовини. Ми наполягаємо на тому, щоб на наступний рік підтримка України з боку європейського бюджету становила 18 мільярдів євро. Вони це розуміють, слухають і чують нас. Ні про яке емісійне фінансування на даному етапі не йдеться. Я сподіваюся, ми зможемо забезпечити макроекономічну стабільність і знайти необхідний обсяг зовнішнього ресурсу, тому що це, дійсно, дуже важливо і для інфляції, і для інших макроекономічних показників.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакумов, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане міністре! Виборчий округ № 173, місто Харків. Звертаюся до вас з таким питанням. Поправку 1262 в першому читанні Верховною Радою України було відхилено. Я тоді наполягав на її підтвердженні, але більшість колег у цьому залі не підтвердили її врахування, тобто відхилили, тим самим не зменшили фінансування Національної академії правових наук України на 35 мільйонів гривень. Це зафіксовано в стенограмі і в рішенні Верховної Ради України.

Шановний пане міністре, ви проігнорували рішення парламенту і зменшили фінансування Національної академії правових наук України на 35 мільйонів гривень. Ви зробили це самі, тому що, мабуть, ви так захотіли всупереч волі народу, яку ми тут представляємо і висловлюємо.

Я просив би уточнити, чому ви так зробили і як будете свою помилку виправляти?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Розумієте, коли ви нам ставите завдання зменшити фінансування того або іншого органу без наступних кроків, а саме, яким чином виходити із ситуації: ліквідувати його, закривати, що робити із звільненням працівників, ми вимушені вчиняти так, що допоки немає чіткої картини рішення в цілому щодо органу, фінансування якого ви пропонуєте повністю зменшити, заробітну плату працівникам такого органу все одно потрібно виплачувати. В іншому разі виникне ситуація, коли в січні-лютому я прийду до вас і проситиму про збільшення фінансування цього органу.

Ми вважаємо, за всієї поваги до вас, якщо ви пропонуєте суттєво зменшити заробітну плату працівникам органу, то маєте пропонувати і рішення. Якщо ви пропонуєте ліквідувати цей орган, це також має бути рішенням, прийнятим у цілому Верховною Радою (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Васильченко, фракція «Голос». Будь ласка.

ВАСИЛЬЧЕНКО Г.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 118, Львівська область, політична партія «Голос»). Фракція «Голос». Пане Сергію, маю до вас три короткі запитання.

Перше запитання стосується нашої загальної міжнародної підтримки. Із цифр, представлених у проекті Державного бюджету, видно, що ми суттєво розраховуємо на допомогу наших міжнародних партнерів. Чи є якісь альтернативні заходи, пропозиції, якщо така допомога буде зменшена чи надаватиметься не в тому обсязі, на який ми зараз розраховуємо?

Друге. Які передбачаються ключові програми для підтримки бізнесу, підприємництва?

І третє запитання. У зв'язку з тим, що військовий ПДФО тепер спрямовуватиметься до Державного бюджету, більша частина громад на території України буде неспроможною. В який спосіб будуть підтримуватися громади?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. З приводу зовнішньої підтримки. Звичайно, якщо бачитимемо ризики, імовірність того, що ця підтримка не надходитиме в певному обсязі, будемо звертатися до вас з пропозиціями щодо можливого скорочення видатків, збільшення доходів або перерозподілу ресурсів, як це ми вже зробили у відповідному законопроекті № 10037.

Хочу нагадати, що ресурс цього законопроекту становить 215 мільярдів гривень, що дозволяє нам внутрішнім ресурсом збалансувати надзвичайно критичні видатки сектору безпеки і оборони. У нас є багато опцій, але ми хотіли б виходити з тих умов, що нам не треба буде звертатися до опцій скорочення видатків, тому що, за великим рахунком, ви добре розумієте, що ті видатки, які можна було скоротити, ми їх вже максимально скоротили.

У цьому році ми вперше з початку війни передбачаємо індексацію заробітних плат вчителів, медиків. Це критично, тому що люди фактично два роки перебувають у складних життєвих умовах, при тому, що рівень інфляції в минулому році сягнув 26 відсотків. Тобто індексація необхідна.

Щодо підтримки бізнесу. У нас передбачені окремі програми на суму близько 31 мільярда гривень. Зокрема, це державна програма і компенсація відсоткових ставок Фонду розвитку підприємництва «Доступні кредити 5-7-9%» – 18 мільярдів гривень, гранти – 1,37 мільярда гривень, часткова компенсація вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва – 1 мільярд гривень, стимулювання створення індустріальних парків – 1 мільярд гривень, забезпечення реалізації інвестиційних проектів – 3 мільярди гривень, гуманітарне розмінування сільськогосподарських земель – 2 мільярди гривень, функціонування Фонду розвитку інновацій – 1,5 мільярда гривень. Тобто є програми, які дозволять нам підтримати розвиток бізнесу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрчишин. Будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Прошу передати слово Железняку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк Ярослав Іванович. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Пане міністре, вітаю вас ще раз! Шкода, що під час розгляду проекту Державного бюджету так мало людей у залі, які почують вашу відповідь. Але із тих питань, які вже ставили колеги, добре це чи погано, але вони так чи інакше стосуються міжнародної підтримки. Добре, що всі народні депутати розуміють, наскільки це критично.

Я вас просив би дуже коротко ще раз розказати народним депутатам про донорів, звідки ми плануємо взяти 41 мільярд доларів для фінансування і який є ризик щодо 29 мільярдів доларів, про що ви нещодавно згадували, якщо не помиляюся, в інтерв'ю інформаційному агентству *Reuters* чи компанії *Bloomberg*. Якщо можна ще раз, щоб усі народні депутати почули, наскільки це питання критичне.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Ярославе Івановичу, за запитання. Дійсно, враховуючи нашу залежність від зовнішньої допомоги, багато є показників, які від нас не залежать. Єдине, що ми можемо робити, – не дати жодного приводу для зменшення цієї допомоги. Це ключове. Тому що приводів, на жаль, іноді виникає багато, навіть риторика перемовин з нашими ключовими партнерами змінюється, бажання і пошук знайти так званий *excuse*, вибачте, що я назву це іноземною мовою, часто превалує.

Стосовно 29 мільярдів. Дійсно, питання поки що не вирішено до кінця. Проте існують чіткі запевнення, що допомога надходитиме ритмічно і в тому обсязі, який потрібен, і нам цього достатньо. Цього достатньо і партнерам з боку Міжнародного валютного фонду, які у разі відсутності цих коштів не зможуть далі продовжувати програму. Але, оскільки програма продовжується, і зараз у нас перебуває місія МВФ, ідуть активні перемовини, ми сподіваємося, це питання також буде закрито.

Щодо того, хто саме має передбачити, я уже зазначав. Ми очікуємо: 5,4 мільярда доларів США – від Міжнародного валютного фонду, 8,5 мільярда доларів США – від Сполучених Штатів Америки, 18 мільярдів євро – від Європейського Союзу. Також ми ведемо перемовини з урядами Канади, Норвегії, Японії та Південної Кореї про можливість пошуку альтернативних джерел фінансування дефіциту бюджету. Робота триває. Сподіваюся на вашу підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А тепер Руцишин Ярослав Іванович.

РУЦИШИН Я.І. Прошу передати слово Ірині Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Фріз. Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Щиро дякую. Пане міністре, у мене до вас запитання щодо видатків безпосередньо на Міністерство оборони України. Ви заявляєте, що вони збільшені, але з огляду на ті цифри, які заявлені в проекті Державного бюджету, ми бачимо, що видатки на Міністерство оборони України знижуються.

Більше того, до вас було спрямовано звернення профільного Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, посилаючись на заявки сектору безпеки і оборони, щодо необхідності збільшення, як мінімум, у вісім разів фінансування видатків на оборону та безпеку. Натомість ви збільшуєте видатки на ДБР, Офіс Генерального прокурора, БЕБ, Державну митну службу України, Державну податкову службу України, а на Міністерство оборони України – ні. Зважаючи на зростання цін на зброю на зовнішніх ринках, ви маєте розуміти, що 215 мільярдів, які ви намагаєтесь акумулювати і невідомо як розподіляти через ПДФО, яке хочете зібрати, фактично не давши можливості військовим частинам себе забезпечувати за пріоритетними напрямками, які вони...

МАРЧЕНКО С.М. Дуже важливе запитання, і я хочу відразу зробити правильні акценти.

Дійсно, потреби сектору безпеки і оборони у вісім-десять разів вищі, ніж ті, які закладені в проекті бюджету. Давайте просто порахуємо. Зараз ми маємо 1,7 трильйона гривень. Це значно вище за ті податки, які збираємо, це сума, яку ми покриваємо за рахунок усіх податків і запозичень.

Уявімо собі, що в нас є 17 трильйонів гривень. Це означає, що за ВВП у розмірі 7 трильйонів гривень (на наступний рік очікується 7,8 трильйона гривень) нам потрібно десь взяти ще 10 трильйонів гривень. Це більше, ніж 100 відсотків валового внутрішнього продукту. Абсолютно ніяким космічним, штучним чи якимось магічним чином ці кошти не з'являться, і це треба розуміти. Вони можуть з'явитися тільки в тому випадку, якщо у нас валовий внутрішній продукт зростатиме досить суттєвими і великими темпами. Ми готові кожен відсоток росту спрямовувати на сектор безпеки і оборони, але давайте говорити про реальність. Ми зараз спрямовуємо на сектор оборони весь ресурс, який у нас є. Давайте зробимо так, щоб цей ресурс використовувався ефективно, за призначенням, і в нас був досягнутий відповідний результат на полі бою. Ми робимо задля цього все можливе.

Тому щиро вам вдячний за пропозиції. Ми зверталися цього року – декілька разів були внесені зміни до Державного бюджету саме для збільшення сектору безпеки і оборони, буде потреба – будемо ці питання розглядати. Але насамперед зрозумійте правильно, за наявності...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергію Михайловичу, дякуємо за доповідь і відповіді на запитання. Подякуємо міністру фінансів.

До доповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолана Андріївна Підласа. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний головуючий, шановні народні депутати і шановні українці, які дивляться нас у запису! Відповідно до закону я маю поінформувати народних депутатів, що під час підготовки проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» до другого читання Кабінет Міністрів України врахував 20 пропозицій із 21, які були оформлені у вигляді Бюджетних висновків Верховної Ради України. Принцип формування проекту бюджету залишається незмінним: кожна українська гривня – на перемогу.

Проект Державного бюджету України на 2024 рік – це бюджет країни, яка воює, в якій є один чіткий пріоритет – оборона. Кошти на безпеку і оборону в проекті зафіксовані на рівні 1 трильйона 690 мільярдів гривень або 22,1 відсотка ВВП, як і передбачається рішенням Ради національної безпеки та оборони стосовно фінансування оборони.

Завдяки нашому рішенню в цьому сесійному залі щодо законопроекту № 10037, яким ми спрямували військовий ПДФО до державного бюджету до кінця війни, 2024 рік має стати знаковим роком для внутрішнього виробництва озброєння. Пропонується спрямувати на виробництво дронів та антидоронових систем 43 мільярди гривень, близько 51 мільярда гривень буде використано на виробництво зброї та снарядів українського виробництва. Обидві ці програми дадуть потужний стимул промисловому виробництву і сприятимуть досягненню майже 5-відсоткового зростання валового внутрішнього продукту.

Другим пріоритетом видаткової частини проекту бюджету традиційно залишається соціальний захист. Близько 470 мільярдів гривень пропонується спрямувати на підтримку українців, які потрапили в різні складні життєві обставини або досягли пенсійного віку.

Видатки на підтримку ветеранів українсько-російської війни збільшаться вдвічі і становитимуть 15 мільярдів гривень. Тут я хочу подякувати Міністерству фінансів України та всім народним депутатам, які підтримали поправку про перенаправлення 0,5 мільярда гривень з фінансування музеїв на протезування наших воїнів. Насправді це питання не про гроші, а про повагу до людей, які нас захищають на фронті.

До другого читання до проекту бюджету уряд та Комітет з питань бюджету внесли кілька важливих змін.

Перше. Додатково спрямували 1 мільярд гривень на будівництво укриттів у лікарнях.

Друге. Збільшили фінансування програми академічних стипендій на 500 мільйонів гривень, щоб усі студенти, які заслуговують на стипендію, отримали її в 2024 році.

Третє. Близько 338 мільйонів гривень додатково ми спрямували на Національний інститут раку для лікування українців, хворих на онкологію. Нарешті додаткові 200 мільярдів гривень будуть використані для лікування військовослужбовців у відомчій клінічній лікарні «Феофанія».

До другого читання проект бюджету залишається збалансованим і реалістичним.

Тому Комітет з питань бюджету рекомендує Верховній Раді України прийняти доопрацьований проект Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (№ 10000) у другому читанні та в цілому з урахуванням пропозицій комітету з доповненнями, наведений у листах-висновках комітету від 4 і 8 листопада.

Прошу підтримати проект Державного бюджету України на 2024 рік.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Роксолано Андріївно.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до голови комітету. Саврасов, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановна пані Роксолано, на жаль, ви не поїхали з нами, хоча ми вас запрошували, на лінію фронту зустрітися з військовими підрозділами. Тоді б ви особисто побачили, наскільки важко сьогодні на бахмутському, авдіївському, запорізькому напрямках, у тому числі з так званим контрнаступом.

А в цей час у Києві іде гумористичний контрнаступ – щодня «Квартал-95» наступає в Жовтневому палаці і таке інше. І ви залишили в проекті Державного бюджету на 2024 рік 440 мільйонів гривень на серіали, хоча парламент проголосував за перенаправлення цих коштів на лікування наших військових. Як таке може бути?

В Ізраїлі міністр інформації подала у відставку, міністерство ліквідували, а гроші відомства перерахували на армію. Чому в цьому проекті Державного бюджету ви підтримуєте видатки у розмірі 2 мільярди гривень на брехливий олігархічний телемарафон?

ПІДЛАСА Р.А. Комітет з питань бюджету врахував поправку Володимира Цабаля з голосу про те, щоб скоротити видатки на Державне агентство України з питань кіно для виробництва розважальних серіалів на 445 мільйонів гривень. Міністерство фінансів врахувало цю поправку і відзначило, що кошти Держкіно спрямує на виробництво документального продукту – фільмів та серіалів про українсько-російську війну.

Комітет підтримав пропозицію Міністерства фінансів щодо перепрофілювання і зміни цілі використання коштів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакумов, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С. Шановна Роксолано Андріївно, по-перше, хотів би подякувати вам за підготовку проекту Державного бюджету до другого читання. Це, дійсно, складна і титанічна робота, яку провели ви разом з членами комітету.

По-друге, повторюся, тому що міністр фінансів, який сьогодні присутній в ложі уряду, на превеликий жаль, не відповів на моє запитання. Можливо, голова комітету пояснить дії уряду, зокрема Міністерства фінансів, чому було проігноровано позицію українського парламенту – Верховної Ради України, яка поправку 1262 в першому читанні не врахувала, отже, в проекті Державного бюджету мало бути передбачено 120 мільйонів гривень видатків на утримання, наприклад, Національної академії правових наук України? До другого читання Міністерство фінансів проігнорувало позицію парламенту – все-таки прибрало 35 мільйонів гривень з цього фінансування, а це заробітні плати наших науковців.

ПІДЛАСА Р.А. Комітет з питань бюджету щодо розрахунку заробітних плат для різних бюджетних установ покладається на розрахунки Міністерства фінансів. Розрахунки, які воно нам надало щодо зарплат в Національній академії правових наук, вимагали додаткового фінансування. Ви правильно кажете, що це зарплати та оплата житлово-комунальних послуг. У комітеті ми свідомі того, що, якщо в бюджетних установах зарплата не буде платитися, це призведе до безробіття висококваліфікованих працівників, які просто звільняться з посад державної служби, наукових закладів і повернуться в приватний сектор. Думаю, зараз це недоцільно, ми маємо зберегти наш науковий потенціал на майбутнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Княжицький Микола Леонідович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Шановна колего, не бачу вас, бо далеко.

Колеги, відійдіть, будь ласка.

Шановна колего, ви некоректно відповіли на запитання колеги Геращенко. Кошти, які виділяються на державну підтримку кінематографії, завжди фінансують українське кіно. Натомість серіали про поворознюків, як і телемарафон фінансуються за статтею – «Виробництво та трансляція телерадіопрограм для державних потреб, збирання, обробка та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, фінансова підтримка системи державного іномовлення», на яку виділено в цьому році в 2,5 рази більше, ніж у минулому – 1 мільярд 500 мільйонів гривень. І саме ці кошти з залишком у розмірі 196 мільйонів гривень мали б спрямуватися на підтримку української армії, українських військових, врешті-решт, на реальну пропаганду українських здобутків за кордоном, а не на виробництво дешевих серіалів і підтримку брехливого телемарафону, який засудили у висновках Єврокомісії щодо рекомендацій нашого вступу до Європейського Союзу. От про це вас питала колега Геращенко. Прощу дати відповідь.

ПІДЛАСА Р.А. Дякую за запитання. Я чудово зрозуміла запитання, яке було попередньо поставлено, і коректно на нього відповіла, тому що в проекті Державного бюджету на 2024 рік фінансування серіалів було закладено в Державне агентство України з питань кіно (*Шум у залі*). Це правда. Відкрийте додаток 3.

Закликаю народних депутатів відкрити додаток 3 проекту Державного бюджету і ознайомитися з цими цифрами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Час на запитання до голови комітету вичерпаний.

Дякуємо, Роксолано Андріївно, за ваші вичерпні відповіді.

Шановні колеги, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Будь ласка, по 3 хвилини на виступ.

Гнатенко Валерій Сергійович, група «Відновлення України». Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Добрий день, шановний головуючий, шановні присутні! Почнемо з позитиву. Верховна Рада нарешті має міцну традицію дотримуватися календарного графіка щодо прийняття проекту Державного бюджету. Потрібно відзначити, що понад 90 відсотків пропозицій Верховної Ради було враховано повністю або в іншій редакції. Зроблено все, аби в умовах воєнного стану зробити проект Державного бюджету збалансованим.

Сфера безпеки та оборони, соціальні видатки, а також життєдіяльність нашої освіти у сфері охорони здоров'я – це три кити цього документа. Також розгортається ветеранська політика, закладаються кошти на відновлення нашої економіки.

Разом з тим маємо бути реалістичними: наші доходи сьогодні цілком і повністю спрямовуються на безпековий напрям, і граничний дефіцит сягає понад 1,5 трильйона гривень. Ми вдячні нашим світовим партнерам за системну фінансову підтримку в цей нелегкий час. Очікуємо, що, врешті-решт, ми зможемо залучити 41 мільярд гривень зовнішньої допомоги вже в наступному році.

Сьогодні маємо зробити все, аби не допустити нецільового використання коштів чи завищення державних закупівель у сферах, починаючи від армії, завершуючи проектами відбудови. Боротьбу з корупцією потрібно посилювати, будь-яка корупція – це державна зрада.

У проекті Державного бюджету на 2024 рік закладено двоетапне зростання мінімальної заробітної плати з 6 тисяч 700 гривень до близько 9 тисяч гривень. Весною збільшується прожитковий мінімум для всіх категорій, буде обов'язково проведено автоматичну індексацію пенсій. Збільшуються видатки на житлові субсидії, зберігається допомога для всіх внутрішньо переміщених осіб.

Проект Державного бюджету на 2024 рік в жодному разі не можна назвати ідеальним. Це документ про виживання нашої держави в умовах війни. Водночас ми закладаємо основу нашої подальшої відбудови і трансформації. Завжди можна знайти, що покритикувати, однак кращого кошторису в нинішніх умовах ми не знайдемо.

Депутатська група «Відновлення України» підтримуватиме цей проект Державного бюджету, пропонуємо його для голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ніна Петрівна Южаніна, фракція «Європейська солідарність».

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, шановні українці! Які є проблеми проекту Державного бюджету України на 2024 рік? Насамперед це незабезпеченість дохідної частини. Ще з першого читання є висновки і наші, і Рахункової палати про те, що макропрогноз оснований на значних припущеннях. І це нам дуже чітко продемонструвала підготовка проекту Державного бюджету до другого читання, коли значно змінювалися цифри і при цьому, наприклад, вдвічі зросло негативне сальдо торговельного балансу, що призвело до перерахунків збільшення надходжень від імпортного ПДВ і ввізного мита, а також інші зміни показників, які відбулися, можна сказати, у довільній формі.

Взагалі слово «збалансованість» мені нагадало гумову іграшку. Так, збалансувати можна все, тільки наскільки реальні цифри, які вказуються в цьому проекті Державного бюджету. Збалансувати – це означає вийти на той дефіцит бюджету, який трохи зменшений, а він більший ніж 1,5 трильйона. Коли ми говоримо, чи буде достатньо зовнішніх і внутрішніх запозичень, маючи цифри, які вже озвучив міністр фінансів, щодо яких є складнощі, якщо перевести ці мільярди доларів у гривні, то в нас може бути незабезпеченим близько 1 трильйона з дефіцитом 1,5 трильйона гривень.

Мене дуже вражає, що коли говоримо про зменшення грошей на армію, ми знову даємо якісь незрозумілі пояснення і ті, які не відповідають дійсності. Бо коли додаємо гроші, які заберуть з місцевих бюджетів на Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України і Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, ми зменшуємо видатки на саме Міністерство оборони. Але не забувайте, у нас збільшується кількість війська, ми говоримо про збільшення грошового забезпечення. Ми прийняли ряд законів про повернення «тридцятки» та інших виплат, то як можемо зменшувати реальну суму порівняно з 2023 роком. Про збільшення фінансування охоронних органів замість ЗСУ можна перелічувати, і це конкретні цифри, які є в проекті Державного бюджету.

Мені здається, якщо б зараз ми мали можливість проаналізувати всі статті текстової частини проекту Державного бюджету, стаття 45 є, знаєте, такою помстою місцевому самоврядуванню, гачком, з якого не зможуть зіскочити непокірні. Міністерство фінансів, прописуючи цю статтю, думаю, мало б не брехати суспільству...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний Олександр Сергійовичу! Шановні колеги! Наша група підтримає проект воєнного бюджету на 2024 рік як безальтернативний. Крапка.

Щодо макроекономічної і монетарної архітектури, яка була частково видозмінена. Ті фрагментарні зміни, які були внесені, глобально не вирішують той фінансово-бюджетний колапс, який є в країні. Найважливіший момент – дві ключові цифри проекту Державного бюджету: за видатків обсягом 3,3 трильйона гривень маємо запозичення обсягом 2,2 трильйона гривень – 67 відсотків видатків бюджету покривається за рахунок запозичень. Це дві ключові цифри, які характеризують цей проект Державного бюджету. 1,7 трильйона гривень – це воєнний бюджет. Безумовно, це очевидні речі, тому ця цифра підтримується.

Далі. Стосовно видаткової частини. Додаток 2 – 627 мільярдів гривень на погашення державного і гарантованого державою боргу, додаток 3 – 420 мільярдів гривень на обслуговування. Тобто понад 1 трильйон гривень ми віддаємо на обслуговування і погашення державного боргу. Ось чому важливі дії уряду щодо реструктуризації виплат з державного боргу, нам є куди витратити ці кошти.

Не можу не звернути увагу на специфічні моменти бюджетної і податкової політики, а саме на: депозитні сертифікати, неоподаткування ОВДП, необмеження мінімальних заробітних плат, точніше, надлишкових, виплат заробітних плат членів наглядових рад. Усе це залишилося, і я думаю, необхідно буде нівелювати.

Далі. Залишається критично низьким рівень мінімальної пенсії в Україні. Навіть якщо візьмемо новий курс долара, який був закладений на рівні 38 гривень 60 копійок – це 61 долар, то у 2013 році, 10 років тому, було 119 доларів. Вдвічі вищий рівень пенсій у доларовому еквіваленті відповідно до купівельної спроможності пенсіонерів. Це необхідно також вирівнювати і підтягувати до мінімальної заробітної плати.

Хочу сказати, що, безумовно, необхідна нова адаптивна макроекономічна і монетарна модель, щоб вирішувати і врегульовувати питання зменшення дефіциту бюджету, який становить 1,6 трильйона гривень. В умовах стагфляційної боргової кризи надзвичайно необхідно у 2024 році внести зміни вже до Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» і врахувати ті ризики, про які каже, в тому числі Нацбанк. По-перше, це зменшення надходжень валютної виручки від експорту в результаті ембарго з боку країн Європейського Союзу, по-друге, це зростання цін на енергоносії.

Важливим моментом є недоотримання додаткових запозичень. Я ставив це запитання. Тоді інтегрована макроекономічна модель монетарної політики буде конкурентною, а бюджет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина».

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське

об'єднання «Батьківщина»). «Батьківщина». Шановні пане головуєчий, президіє! Шановні народні депутати! Це вже другий проект бюджету під час широкомасштабної агресії. Перша сума видатків – звичайно, сектор оборони, друга – соціальна політика. І я хотів би зупинитися саме на соціальних видатках, які, заради справедливості слід зазначити, зросли на 25 мільярдів. Але, якщо проаналізувати, є над чим задуматися. Прожитковий мінімум – 2 тисячі 920 гривень. Хотів би запитати керівництво Мінфіну, на основі чого вони формували таку цифру, від якої залежить декілька десятків інших виплат. Як можна прожити на 2 тисячі 920 гривень? Розмір мінімальної пенсії зросте лише на 300 гривень з копійками. Це насправді є проблема, навіть розуміючи умови широкомасштабної агресії.

Наступне. Я, до речі, дякую Кучеренку, колезі по фракції, який передав мені слово. Ми з ним дискутували про місцеві бюджети. Учора прийнято рішення про вилучення коштів з жовтня. Це нонсенс, бо закон не має зворотної сили. Але як можна було вилучити кошти і сьогодні вимагати, щоб місцеві бюджети могли і надалі утримувати критичну інфраструктуру, водоканали, інші об'єкти, які практично стали збитковими, а в проекті Державного бюджету не закладено ні копійки на погашення різниці в тарифах, які зростають. Однозначно, є питання в цьому плані.

Наступне. Шановні колеги, ми кажемо про 57 мільярдів гривень на підтримку внутрішньо переміщених осіб. Багато це чи мало? Звичайно, немає розуміння, коли ці люди повернуться до своїх домівок і втратять статус внутрішньо переміщених, тому доведеться ці кошти додавати протягом року, уточнюючи бюджет.

І на завершення. Попередні промовці говорили про те, скільки у нас є проблем з погашенням, обслуговуванням боргу. А чи веде Міністерство фінансів розмову з МВФ щодо реструктуризації, взагалі списання боргів?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Веніславський Федір Володимирович, фракція «Слуга народу». Будь ласка

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановний головуєчий, шановні колеги! Сьогодні ми приймаємо дуже важливий документ, за яким наша держава, яка перебуває в стані оборонної, повномасштабної війни проти країни-агресора, житиме в наступному році. Чи гарний цей проект Державного бюджету, чи можна його назвати збалансованим, чи немає до нього запитань? Думаю, в умовах мирного часу у кожного народного депутата, який присутній у цьому залі, було б дуже багато запитань щодо тих чи інших видатків проекту Державного бюджету. Але ми всі маємо бути свідомі того, що вже другий проект Державного бюджету Україна приймає в стані повномасштабної війни. І, безумовно, пріоритетом номер один, який звучав з вуст практично всіх виступаючих з цієї трибуни незалежно від партійної приналежності, є сектор безпеки і оборони.

Як представник Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки я дуже радий, що колосальні гроші ми виділяємо на сферу безпеки і оборони. Виникає запитання: чи достатньо цих грошей, щоб забезпечити Збройні Сили України та інші складові сектору безпеки і оборони всім необхідним? Безумовно, далеко недостатньо.

На превеликий жаль, з цієї трибуни періодично лунають спекуляції з приводу того, чи правильно вчора вчинила Верховна Рада, проголосувавши за законопроект № 10037 щодо перерозподілу ПДФО з місцевих бюджетів до державного, чи є в цьому порушення Конституції України і головне – чи є в цьому державний інтерес. Дуже багато маніпуляцій і необґрунтованих звинувачень в тому, що вчора Верховна Рада нібито порушила вимоги Конституції. Хочу нагадати, що лише законом встановлюються Державний бюджет і бюджетна система України. Тому Верховна Рада вчора в повній відповідності до своїх повноважень перерозподілила відповідні кошти закону про Державний бюджет України і Бюджетного кодексу на сферу безпеки і оборони. Будь-які намагання заблокувати таку ініціативу Верховної Ради, на моє переконання, шкодять інтересам національної безпеки і оборони держави, заради чого ми, власне, і приймаємо проект бюджету.

Друга складова цього проекту бюджету – соціальна політика, соціальна підтримка тих, хто цього потребує, – внутрішньо переміщені особи, особи похилого віку.

Тому цей проект бюджету є кращим з того, що ми могли б зробити в умовах війни. Він безперечно недостатній, щоб адекватно протистояти агресору. Хочу нагадати, що росія на наступний рік заклала безпрецедентні кошти на сферу безпеки і оборони, які, на превеликий жаль, в разі перевищують наш Державний бюджет. Отже, маємо голосувати з точки зору безпеки і оборони нашої держави. Я переконаний, цей проект Державного бюджету має бути підтриманий максимальною кількістю голосів.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Тарас Іванович Батенко, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

Потім – «Довіра» і після цього виступи народних депутатів. Колеги, десь приблизно за 15 хвилин буде голосування. Прошу повідомити колег.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги, вивчаючи, гортаючи проект Державного бюджету України на 2024 рік, ми бачимо, він є одним із найважливіших проектів бюджету, який тримали в руках. Ми розуміємо, нас чекає один із найскладніших фінансових років періоду незалежності, зумовлений продовженням війни. Третій рік повномасштабного вторгнення, і це третій проект бюджету, де величезна база залежності від зовнішніх кредитних надходжень.

Фактично ми приймаємо проект бюджету в умовах кредитно-фінансової невизначеності і нестабільності. Думаю, навіть прийнявши його, ми не завершуємо дискусію стосовно бюджету і бюджетної політики, можливо, нам доведеться вже в наступному році його неодноразово переглядати.

Ми намагалися знайти позитивні речі в проекті бюджету, вдалося знайти можливість для відновлення в наступному році зростання мінімальної зарплати і прожиткового мінімуму, збільшення обсягу коштів, які спрямовуватимуться на призначення субсидій для оплати житлово-комунальних послуг. Безумовно, військовий ПДФО, який ми вчора скерували на виробництво та централізоване придбання дронів, військового обладнання і зброї – це ті позитивні речі, які містяться в проекті Державного бюджету, хоча і неоднозначно сприйняті в суспільстві, зокрема стосовно військового ПДФО.

Ми вітаємо передбачені до другого читання програми підтримки облаштування безпечних умов в закладах охорони здоров'я, а також програми забезпечення громадян України протезами, що надзвичайно важливо в умовах повномасштабної агресії проти нашої країни, хоча ми тверезо розуміємо, що заходів, спрямованих на ветеранську політику, недостатньо, країна, де збільшується кількість ветеранів, очевидно, потребуватиме більших асигнувань на їхню підтримку.

Але нас найбільше турбує те, що ми, напевно, не до кінця розуміємо, в яку зовнішню халепу залежності ми потрапляємо з цим бюджетом. Зменшивши залежність від зовнішніх запозичень на 1,9 мільярда гривень, розраховуючи на внутрішні запозичення, і кажучи про те, що ми не запускаємо емісійне фінансування (мови про нього в наступному році не буде), ми розуміємо, що в нас буде величезна діра з зовнішнім фінансуванням з огляду на те, що не знаємо, скільки буде профінансовано Конгресом Сполучених Штатів Америки, яка буде кінцева цифра прямих запозичень до Державного бюджету України, на які вже розраховує Державний бюджет і які вже закладені в проекті.

Ми проголосуємо за, але, думаю, дискусію з приводу бюджету ми не завершуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павло Андрійович Бакунець, група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане головуєчий! Шановні народні обранці! Дорогий український народе! Дорогий український воїне! Дорогі захисники і захисниці, лише завдяки вашим мужнім серцям ми маємо можливість розглядати і приймати плани життя нашої країни на наступний рік. Щира вам за це подяка!

Коли розглядають і планують бюджет, однозначно, ніколи не буде задоволених у всіх сферах, бо завжди чогось бракуватиме. Однак під час прийняття проекту Державного бюджету на наступний рік, власне, плану дій, слід говорити про дві речі – гроші, які надходитимуть в наступному році, і видатки. Щодо надходжень, однозначно з цієї трибуни потрібно звертатися до наших міжнародних партнерів зі словами подяки за підтримку в минулому і цьому роках, і з проханням щодо фінансової підтримки в наступному бюджетному році, бо це дуже і дуже важливо для всіх соціальних виплат у нашій країні.

Також слід дякувати тим українцям, які залишилися, офіційно працюють в Україні і сплачують податки, незважаючи на те, що Верховна Рада влаштовує їм додаткові перевірки, незважаючи на те, що, напевно, зовсім непросто сьогодні заробити ці кошти, але все-таки є певна податкова база, завдяки якій ми можемо утримувати українську відважну армію.

Звичайно, слід говорити про надходження як до державного, так і до місцевих бюджетів. І я ще раз хочу підкреслити, що повністю забирати всі надходження від військового ПДФО з місцевих бюджетів було абсолютно неправильним рішенням. Хочеться вірити, що, забезпечуючи українського воїна зброєю, все-таки не дамо занепасти місцевій освіті, місцевій культурі. І сьогодні, у Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва, я щирозаочно вітаю усіх працівників цієї важливої галузі, заради якої, власне, виборюємо перемогу. Хочеться, щоб органи місцевого самоврядування не були забуті Кабінетом Міністрів, нами і ми разом дали можливість базовому рівню, громадам, пройти наступний рік, допомогли українському воїну, аби усі разом дочекалися цього бажаного дня перемоги з вірою в Бога, у Збройні Сили України, в людей і перемогу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякую, Павле Андрійовичу.

Переходимо до виступів народних депутатів.

Прошу народних депутатів записатися на виступи. Регламент – до 6 хвилин.

Приходько Наталія Ігорівна. Будь ласка.

ПРИХОДЬКО Н.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч Анатолій Петрович, група «Відновлення України». Будь ласка.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні

колеги, сьогодні ми чули виступи міністра, представників фракцій і груп та комітету. Звичайно, цей проект Державного бюджету, який ми будемо сьогодні голосувати, має дуже багато недоліків. Я не перераховуватиму їх всі, але ньому не закладено на наступний рік коштів на відновлення тих збитків, які завдала російська агресія Україні. У цьому році ще був цільовий фонд, в якому були конкретні кошти під цю програму, в наступному – немає. Але і це не головний недолік. Головний недолік – це те, що там діра у 42 мільярди доларів. Ми розуміємо, що це війна, дай Боже, всі наші керівники «заткнуть» цю діру, знайдуть кошти.

Ми будемо підтримувати і голосувати за.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Брагар Євгеній Вадимович, фракція «Слуга народу».

БРАГАР Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Павлу Сушку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Миколайович Сушко. Будь ласка.

СУШКО П.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, шановні колеги! Хотів би сказати, що в цьому проекті Державного бюджету не заклали кошти на реабілітацію дітей з інвалідністю, і це дуже погано. Недостатню кількість коштів закладено на реабілітацію, при цьому Рахункова палата публікує звіт щодо використання коштів на засоби реабілітації, протези, які були використані з порушенням і таке інше. Треба уважно вивчати цей звіт, щоб бачити, як використовуються кошти Міністерством соціальної політики.

Загалом, щоб скласти цей проект Державного бюджету, треба було проїхатися по громадах, поспілкуватися з людьми. Я дуже вдячний Прем'єр-міністру, який відреагував на звернення народних депутатів, і позавчора, на засіданні уряду, було прийнято рішення про збільшення більше ніж у 2,5 рази субсидії на придбання твердого побутового палива, бо пенсія у людей сьогодні 2 тисячі 500 гривень, а дрова коштують 36 тисяч гривень. Це дуже добре.

Але хотів би, колеги, навести один приклад. Нам дуже часто дорікають у громадах, що ми призначаємо чиновників і не маємо на них впливу. Наприклад, пан Болоховець, головний лісничий України. Люди кажуть, пенсія маленька, добре, але чому в лісі сухостій валяється, гниє, для кого він там лежить. Кажуть, роздали б людям, як супермаркети роздавали продукти харчування на початку повномасштабного вторгнення, щоб люди з голоду не помирили. Люди не можуть взяти сухостій, який валяється. І знаєте, що Болоховець відповідає? Цей сухостій там гниє для жучків та павучків. Каже, що це єдиний парламент, який нічого не зробив.

Так от, колеги, коли Єврокомісія каже, що цей парламент реально дуже добре попрацював, головний лісник країни звинувачує нас, що ми нічого не зробили для людей. А я вам скажу, що зробили. Ми звернулися до уряду, і він відреагував. Збільшення субсидії в 2,5 разу – це наш, колеги, реальний результат.

Користуючись нагодою, хочу звернутися до уряду з проханням попрацювати з паном Болоховцем, щоб він як головний стейкхолдер цих дров щось зробив для того, щоб вони не гнили в лісі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович, фракція «Європейська солідарність».

Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, ми розглядаємо головний економічний закон країни на наступний рік. За багаторічною парламентською традицією тут завжди був Прем'єр-міністр. Де він зараз? Можливо, у нас вже новий Прем'єр-міністр і це пані Роксолана Підласа?! Насправді це свідчення того ставлення до парламенту Кабінету Міністрів, який подав абсолютно не проект бюджету країни, яка воює. Тому що там залишається збільшення фінансування прокуратури й інших силових структур, а я хочу нагадати, що не прокурори підуть в контрнаступ, залишається серіальний контрнаступ, марафонний контрнаступ, на що ви виділяєте 440 мільйонів гривень, 2 мільярди гривень, 200 мільйонів гривень знову на телеканал «Рада», який не показує парламент і на якому працюють телеведучі з каналу Медведчука. У вас там є абсолютно ганебні статті наступу на децентралізацію, що не відповідає не тільки проекту бюджету країни, яка воює, а й проекту бюджету країни, яка йде до Європейського Союзу, адже ЄС – це сильні регіони. У вас там близько 60 мільярдів гривень, які є «гуляючими» коштами, нічим не підтвердженими, тому що ви вже заклали в цей проект Державного бюджету військовий ПДФО, хоча відповідний законопроект ще не прийнятий, а це порушення Конституції, і, повірте, ми звертатимемося до Конституційного Суду щодо того, як ви нищите децентралізацію, плюючи на наше зобов'язання щодо вступу до ЄС. Ви нищите наше зобов'язання за Копенгагенськими критеріями, коли закладаєте кошти на олігархічні телеканали. Брюссель дуже чітко вам сказав: боріться з олігархами, а не годуйте їх з руки, а ви даєте податки, які сплачують, у тому числі військові, олігархічним телеканалам. Ви знову закладаєте мільярди на «інвестиційні няні» замість того, щоб створити рівні правила для всього бізнесу, і це після того, як повертаєте перевірки щодо бізнесу.

Отже, ми утримаємося щодо цього проекту Державного бюджету, звичайно, будемо моніторити, як ви витрачаєте ці кошти. Коли ви звертаєтеся до Заходу з проханням дати фінансову допомогу Україні, то у відповідь чуєте дуже справедливі запитання: а що у вас відбувається з економікою, чому ви за 20 місяців не перебудували економіку на воєнні рейки, чому сьогодні й досі

не створили підприємства, які мають виробляти снаряди, чому не закладаєте кошти на фортифікаційні споруди і мінні поля поблизу лінії зіткнення? Багато, чому? Але відповідь ось: уряду тут немає, міністр фінансів фотографується з дівчатами, всім весело, у всіх, знаєте, культурний контраст у той час, коли маємо обговорювати реальні проблеми в економіці і створювати уряд національної єдності, уряд професіоналів і технократів, які дадуть відповідь на проблеми в економіці, які ви...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо. Просимо утриматися від сексизму в сесійному залі. Мені здається, стаття не важлива, з ким фотографується міністр фінансів.

Шановні колеги, до нас надійшов лист від депутата Гончаренка щодо висловлення окремої думки. Ми зараз дамо йому 2 хвилини на виступ.

Але, Олексію Олексійовичу, хочу зазначити, що наступного разу надсилайте лист щодо окремої думки заздалегідь, тому що ми маємо її разом з рішенням комітету надати депутатам. Якщо ви її не надсилаєте, ми не можемо давати вам можливість виступити.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Добре. Дякую. Я виступаю зараз як член бюджетного комітету з окремою думкою. Коли є думка, це вже добре, а коли вона окрема від такого проекту Державного бюджету, це вдвічі добре. Тому що в час, коли держава стоїть перед такими випробуваннями, у нас дуже дивний проект Державного бюджету.

Яким має бути проект Державного бюджету України? Дуже простим – має бути армія, соціальна підтримка тих, хто цього потребує, щоб вижити, і все. Крапка. Армія, соціалка, підвели ризику. Більше нічого там не повинно бути.

Що ми бачимо, чи є у нас збільшення видатків на декретні виплати? Ні, на дитину залишаємо 860 гривень. А на що у нас є? А, у нас є мільярди гривень на «інвестиційні няні», індустріальні парки. Які «няні»? Давайте дамо реальним мамам гроші, а не міфічним «інвестням». Давайте щось реальне робити.

Далі. Чи є тут гроші на те, щоб збільшити фінансування Міноборони? Ні! Міноборони – мінус 6 відсотків. Мінус 6 відсотків! А що ж плюс? А плюс, звичайно, у нас знову телемарафон. Правильно, коли попруть орки далі, ми їм включимо телевизор, щоб вони там з окопу подивилися, може, зупиняться, як побачать цю пропаганду з Офісу Президента, і тоді, я так розумію, всі стануть. Може, ми їм ще, знаєте, роздамо в окопи газету «Голос України», бо на неї теж додаємо гроші. Ми, напевно, їм ще включимо серіали студії «Квартал-95», бо на них теж даємо гроші. От, друзі, на що ми даємо і що безпосередньо для нас пріоритет. Це ганьба, а не проект бюджету!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили обговорення цього питання. Переходимо до голосувань. Шановні колеги, буде кілька голосувань, тому прошу бути уважними.

Ставлю на голосування пропозицію відповідно до статті 158 Регламенту Верховної Ради України про прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» ([№ 10000](#)) у другому читанні з урахуванням висновку Комітету з питань бюджету. Прошу голосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах.

Ставлю на голосування пропозицію відповідно до пункту 4 частини першої статті 85 Конституції України, статті 158 Регламенту Верховної Ради України про прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» ([№ 10000](#)) у цілому з урахуванням висновку Комітету з питань бюджету (*Шум у залі*).

Вивчіть Регламент, будь ласка, хто щойно пропонував обговорити.

Прошу голосувати.

«За» – 276.

Рішення прийнято.

Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» прийнято (*Оплески*). Дякуємо бюджетному комітету та Міністерству фінансів за проведену роботу (*Шум у залі*).

Будь ласка, покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, надійшла заява від фракції «Голос» і групи «Партія «За майбутнє» з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ.

Слово надається Піпі Наталії Романівні. Будь ласка.

Колеги, прохання не розходитися, наступне питання порядку денного – кошторис Верховної Ради України на 2024 рік.

ППА Н.Р., секретар Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (одномандатний виборчий округ № 115, Львівська область, політична партія «Голос»). Кожен, хто був у Львові, бачив Святоюрську гору, знає церкву святого Юра. Це серце Львова, де 43 роки молився Андрей Шептицький, який безпосередньо вплинув на той дух Української держави, який маємо сьогодні. Знаємо, наскільки це був сильний, мудрий державний і церковний діяч, скільки власних коштів вклав у розбудову тодішньої держави, якого закатував той самий ворог, який катує нас зараз.

Для кожного львів'янина і кожного українця дуже цінно, щоб Святоюрська гора лишилася Святоюрською горою, щоб Митрополичі сади були Митрополичими садами, щоб там не було ніякої забудови. І що маємо сьогодні? Коли прийшли ті самі, які вбивають нас сьогодні, і тоді під виглядом радянської влади встановили вишку, якою глушили радіочастоти, зокрема радіостанції «Радіо Свобода». Святоюрська гора належить до об'єктів спадщини ЮНЕСКО,

яке в 1998-2000 роках зобов'язало демонтувати цю вишку. У 2017 році Львівська міська рада передала Митрополичі сади, зведені ще за часів Атанасія Шептицького, на початку 1740-х років, церкві, якій вони споконвічно належали. Сьогодні «Укрспецзв'язок» судиться, і наприкінці вересня виграв вже суд першої інстанції, щоб ці землі повернути собі. Про те, що планує «Укрспецзв'язок» робити на Святоюрській горі, є різні чутки: будувати котеджі чи інші плани. Але головне питання: навіщо «Укрспецзв'язку» конкретно ця важлива для міста земля, яка завжди була у власності церкви?

Я як людина, яка представляє Львів і львів'ян у Верховній Раді України, закликаю всіх причетних і «Укрспецзв'язок» розібратися в цій ситуації, щоб містяни мали Святоюрську гору як місце, де можна молитися і споглядати на Львів. Прошу всіх об'єднатися навколо цього, історична справедливість має бути відновлена раз і назавжди.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, відповідно до пункту 35 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження кошторису Верховної Ради України.

Згідно із статтею 7 Регламенту Верховної Ради України кошторис Верховної Ради України затверджується Верховною Радою під час прийняття проекту закону про Державний бюджет на наступний рік. У Верховній Раді України зареєстровано відповідний проект Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2024 рік» ([№ 10222](#)). Вам його було надано разом з висновками регламентного і бюджетного комітетів.

Шановні колеги, може, ми без обговорення? (*Шум у залі*). Тоді давайте за скороченою процедурою.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Шановні колеги, є пропозиція після кошторису проголосувати депутатські запити. Є сім запитів до Президента, тому прохання не розходитися.

Максим Аркадійович Бужанський. Будь ласка.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, давайте переходити до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо за вашу лаконічність.
Герашенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.
Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. «Європейська солідарність». Ну що, друзі, зараз прийматимемо кошторис Верховної Ради України. І знову у нас знаходяться кошти на багато чого. Є 10 мільйонів гривень на міжнародні відрядження Верховної Ради. Друзі, ще раз хочу сказати: тут не пускають депутатів їхати працювати, які хочуть працювати, а виявляється, що когось не те, що не пускають, а ще й гроші на це виділяють. Цікава стаття.

Цікава ще одна стаття – збільшення видатків на друковане видання «Голос України». Що це? Навіщо це? Яка необхідність у цьому?

Телеканал «Рада». Звичайно, як без нього. До речі, звертаюся одразу до телеканалу «Рада». Коли ходжу кулуарами і стоїть камера телеканалу «Рада», мені здається, я невидимка, тому що камера мене не бачить, вона бачить депутатів виключно пари фракцій. То, може, його перейменувати на телеканал «Рада фракції «Слуга народу» чи ще якось так, і тоді це, напевно, буде більш чесно, називати речі своїми іменами.

Отже, у кошторисі Верховної Ради України є гроші на міжнародні відрядження, на «Голос України», на телеканал «Рада» – усі ті самі пріоритети. Друзі, чи це правильно, чи такий має бути наш кошторис? Сьогодні треба все, що можна, віддати на військо, і не має бути телеканалу «Рада», який... Ви знаєте, ввімкнути з будь-якого смартфона трансляцію нашого засідання – це безкоштовно, а на телеканал «Рада» громадяни України дадуть майже 200 мільйонів гривень. Поясніть мені, навіщо? Давайте 200 мільйонів гривень віддамо на дрони, антидрони. Давайте все це віддамо тим, хто робить так, що Верховна Рада існує, а не на цей кошторис.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, немає більше бажаючих виступити? Добре. Переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2024 рік» ([№ 10222](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Шановні народні депутати, переходимо до оголошення депутатських запитів.

Будь ласка, Олено Костянтинівно.

Веде засідання заступник Голови Верховної Ради України
КОНДРАТЮК О.К.

ГОЛОВУЮЧА. Шановні колеги, для оголошення на пленарному засіданні Верховної Ради України внесено 50 депутатських запитів, із них: шість – до Президента України; п'ять – до органів Верховної Ради України; 19 – до Кабінету Міністрів України; 18 – до керівників інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування; два – до керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності.

Прошу приготуватися до голосування. Спочатку ми проголосуємо запити до Президента України.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Олександра Горенюка до Президента України щодо присвоєння почесного звання «Заслужений лікар України» Рибаку Василю Анатолійовичу. Прошу голосувати.

«За» – 239.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 237.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту групи народних депутатів (Марусяк, Цимбалюк та інші, усього 13 народних депутатів) до Президента України щодо присвоєння звання Герой України військовослужбовцю Збройних Сил України Кушлику Володимирі Тарасовичу (посмертно). Прошу голосувати.

«За» – 252.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 254.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту групи народних депутатів (Герєга, Мазурашу та інші, усього дев'ять народних депутатів) до Президента України щодо присвоєння звання Герой України військовослужбовцю Збройних Сил України Марищаку Максиму Володимировичу (посмертно). Прошу голосувати.

«За» – 246.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 247.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту народного депутата Сергія Нагорняка до Президента України щодо присвоєння звання Герой України командирі відділення – командирі машини інженерно-технічної роти групи інженерного забезпечення в/ч А2167 старшому солдату Рябоконию Анатолію Ігоровичу (помертно). Прошу голосувати.

«За» – 247.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Тетяни Грищенко до Президента України щодо нагородження орденом «За мужність» Бідюка Віталія Анатолійовича, Грушка Едуарда Вікторовича (помертно), Ніколаєва Антона Юрійовича (помертно). Прошу голосувати.

«За» – 240.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про попередню підтримку депутатського запиту Сергія Рудика до Президента України щодо ініціювання переговорів із групами офіційних кредиторів України для списання частини державного боргу України. Прошу голосувати.

«За» – 178.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про направлення депутатського запиту до Президента України. Прошу голосувати.

«За» – 152.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, це всі запити до Президента України.

Тепер запити народних депутатів до Кабінету Міністрів України, керівників інших органів державної влади, керівників підприємств, установ та організацій, розташованих на території України, незалежно від їх підпорядкування і форм власності. Прошу тиші.

Богдана Торохтія – до міністра аграрної політики та продовольства України щодо розподілу обов'язків між міністром аграрної політики та продовольства України і заступниками міністра.

Богдана Торохтія – до міністра аграрної політики та продовольства України щодо штатного розпису Міністерства аграрної політики та продовольства України, нарахованої заробітної плати та інших фінансових заохочень і виплат.

Богдана Торохтія – до міністра аграрної політики та продовольства України щодо фінансових результатів підприємств, які знаходяться в управлінні Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Богдана Торохтія – до міністра аграрної політики та продовольства України щодо окремих питань діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Богдана Торохтія – до міністра аграрної політики та продовольства України щодо питань діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Групи народних депутатів (Геращенко, Іонова та інші, усього 12 народних депутатів) – до Прем'єр-міністра України стосовно виконання Постанови Верховної Ради України «Щодо підтримки оборонно-промислового комплексу України в умовах воєнного стану» від 21 вересня 2023 року [№ 3388-IX](#) та усунення перешкод у здійсненні господарської діяльності державного підприємства «Державне Київське конструкторське бюро «Луч».

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації стосовно обсягу туристичного збору, сплаченого на території Уманської міської територіальної громади Черкаської області протягом січня-жовтня 2023 року.

Ірини Геращенко та Марії Іонової – до Прем'єр-міністра України щодо усунення перешкод у провадженні законної господарської діяльності промислової групи «Пожмашина» та інших компаній, які здійснюють поставки продукції оборонного призначення в умовах воєнного стану.

Олексія Мовчана – до Харківського міського голови, генерального директора комунального підприємства «Харківський метрополітен» щодо вжиття заходів з усунення дискримінаційних і дискваліфікаційних умов тендерної документації.

Антон Яценка – до міністра оборони України щодо недопущення реалізації на території міста Умані Черкаської області неприпустимої в умовах воєнного стану оборудки з використанням одного із суб'єктів господарювання, що належить до сфери управління Міністерства оборони України, метою якої є незаконне збагачення.

Петра Павловського – до Харківського міського голови про надання інформації щодо кількості багатоквартирних будинків, управління якими здійснюється комунальними підприємствами міста Харкова, що потребують ремонту дахів.

Петра Павловського – до Прем'єр-міністра України про отримання інформації щодо техніко-економічних обґрунтувань будівництва платних доріг в Україні та інших питань.

Групи народних депутатів (Лукашев, Ковальов, Гнатенко) – до Прем'єр-міністра України щодо надання пільг на сплату державного мита та надання послуг, пов'язаних з обміном паспорта громадянина України, внутрішньо переміщеним особам.

Ірини Геращенко та Марії Іонової – до міністра закордонних справ України, голови Державної прикордонної служби України щодо надання офіційної інформації про причини недопуску на територію України для участі в засіданні Ради Європейського Союзу із закордонних справ (2 жовтня 2023 року) міністра закордонних справ Королівства Швеція Тобіаса Більстрема.

Групи народних депутатів (Геращенко, Іонова та інші, усього чотири народні депутати) – до Голови Верховної Ради України, виконуючого обов'язки директора державного підприємства «Парламентський телеканал «Рада» щодо вжиття заходів із захисту інклюзивних цінностей в інформаційному просторі України та запобігання випадкам дискримінації в ефірах телемарафону «Єдині новини».

Олександра Фельдмана – до міністра внутрішніх справ України, голови Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими щодо надання інформації родичам військовослужбовців.

Дмитра Разумкова – до Голови Верховної Ради України щодо правових підстав та фактів оформлення службових відряджень народних депутатів України за період з 1 вересня 2023 року.

Ірини Геращенко та Марії Іонової – до міністра оборони України щодо сприяння в реалізації права матері загиблого військовослужбовця Збройних Сил України Гурняк Оксани Дмитрівни на отримання одноразової грошової допомоги.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до голови Державної аудиторської служби України стосовно надання інформації щодо проведених заходів фінансово-господарського контролю.

Олександра Ткаченка – до Генерального прокурора щодо неналежного проведення досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Групи народних депутатів (Герєга, Магомедов та інші, усього дев'ять народних депутатів) – до голови Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими щодо встановлення місця перебування, стану здоров'я та повернення додому військовослужбовців 24-ї окремої механізованої бригади.

Групи народних депутатів (Геращенко, Іонова та інші, усього 13 народних депутатів) – до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо сприяння в забезпеченні дотримання прав полковника Служби безпеки України Червінського Романа Григоровича на доступ до медичної допомоги, побачення з родиною та забезпечення інспектування умов його утримання спільно з народними депутатами України.

Групи народних депутатів (Фріз, Геращенко та інші, усього сім народних депутатів) – до начальника Генерального штабу Збройних Сил України щодо надання інформації про розпорядження Генерального штабу Збройних Сил України стосовно збору та обробки даних про партійну приналежність військовослужбовців ЗСУ.

Групи народних депутатів (Фріз, Геращенко та інші, усього сім народних депутатів) – до командувача Сухопутних військ Збройних Сил України щодо надання інформації про розпорядження командування Сухопутних військ Збройних Сил України стосовно збору та обробки даних про партійну приналежність військовослужбовців ЗСУ.

Олександра Ткаченка та Антоніни Славицької – до Прем'єр-міністра України стосовно вжиття дієвих заходів для проведення фінансового контролю.

Сергія Власенка – до виконуючого обов'язки Голови Конституційного Суду України щодо надання копій табелів обліку робочого часу суддів Конституційного Суду України.

Георгія Мазурашу – до голови Київської міської державної адміністрації щодо проблемних питань, які виникли внаслідок скасування декларації про готовність до експлуатації об'єкта за адресою: місто Київ, вулиця Лісківська, будинок 23.

Валерія Гнатенка та Володимира Мороза – до Прем'єр-міністра України щодо оплати праці працівників сфери охорони здоров'я на деокупованих територіях України.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання копій документів стосовно безоплатної передачі нежитлових будівель з комунальної власності в державну власність.

Антон Яценка – до Київського міського голови, директора Товариства з обмеженою відповідальністю «Печерська автомобільна компанія» щодо надання інформації та копій документів стосовно земельної ділянки та об'єктів нерухомості, що розташовані за адресою: Військовий проїзд, будинок 8 Печерського району міста Києва, поштовий індекс 01103.

Антон Яценка – до Уманського міського голови щодо надання інформації та копій документів стосовно об'єктів житлової нерухомості (житлові та нежитлові приміщення у гуртожитках), що розташовані за адресою: провулок Івана Богуна, будинок 7а та вулиця Виговського, будинок 35 міста Умані Уманського району Черкаської області, поштовий індекс 20300.

Антон Яценка – до голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки щодо недопущення реалізації на території міста Умані Черкаської області неприпустимої в умовах воєнного стану оборудки з використанням одного із суб'єктів господарювання, що належить до сфери управління Міністерства оборони України, метою якої є неправомірне заволодіння бюджетними коштами в особливо великому розмірі.

Антон Яценка – до першого віце-прем'єр-міністра України – міністра економіки України, начальника Генерального штабу Збройних Сил України щодо надання інформації стосовно військовозобов'язаних громадян – працівників комунальних підприємств, установ та організацій Уманської міської ради, її структурних підрозділів (відділів та управлінь), заброньованих на період мобілізації та на воєнний час.

Сергія Рудика – до Прем'єр-міністра України, Голови Національного банку України, міністра фінансів України щодо ініціювання переговорів з групами офіційних кредиторів України для списання частини державного боргу України.

Групи народних депутатів (Єфімов, Ковальов та інші, усього п'ять народних депутатів) – до Прем'єр-міністра України щодо поширення дії програми «Оселя» на сім'ї, які мають троє та більше дітей.

Володимира Мороза – до голови правління акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» щодо надання інформації про ринкові тарифи на опалення, гарячу воду та природний газ для населення.

Це всі депутатські запити.

Олександр Сергійовичу, можна оголошувати перерву.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас ще є заява від фракції «Слуга народу» і групи «Довіра» з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ.

Пушкаренко Арсеній Михайлович. Будь ласка.

ПУШКАРЕНКО А.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги, дорогі українці! Днями ми відкрили вже другий об'єкт відбудови Житомирщини за співфінансування з Естонською Республікою – міст у місті Малині через річку Ірша, зруйнований російською ракетою в березні 2022 року

Сьогодні ми бачимо, як на Житомирщині ефективно і продуктивно реалізовується формула Президента Володимира Зеленського, коли країна патрує конкретний регіон або місто. Наприклад: Данія – Миколаїв, Латвія – Чернігівщина, Чехія – Дніпропетровщина. Це приклади того, як наші партнери допомагають у відновленні нашої держави.

Після відкриття мосту відбулася нарада між керівництвом області за участі Першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Корнієнка та міністра закордонних справ Естонської Республіки Маргуса Цахкни, під час якої передали перелік наступних об'єктів Житомирщини для відбудови у 2024 році. Хочу зазначити, що на наступний рік у бюджеті Естонії передбачено 30 мільйонів на допомогу та підтримку України, зокрема Житомирської області, і це без військової допомоги.

Сьогодні важливо, коли поряд з нами стоять такі рішучі партнери, як Естонська Республіка, які підтримують Україну і допомагають конкретними прикладами конкретним регіонам. Хочу зазначити, що першим об'єктом відновлення України був дитячий садок у прикордонному з Білоруссю місті Овручі. І вже в грудні буде відкрита друга черга цього дитячого садка, до якого загалом ходитимуть 160 дітей. Це перший об'єкт відновлення України за кошти іноземного партнера у розмірі близько 6 мільйонів євро.

Хочу зазначити, незабаром, 22 листопада, має відбутися третій форум з відновлення Житомирщини у Лісабоні. Португалія приєднується до Естонії для спільного відновлення ліцею № 25 у місті Житомирі, зруйнованого у березні 2022 року.

Сьогодні ми працюємо над залученням інших держав, працюємо над новими об'єктами, щоб максимально за рахунок наших партнерів, наших друзів відновлювати Житомирщину, відновлювати Україну, адже сьогодні пріоритет нашого бюджету – це армія, допомога військовим і наша перемога. Разом з партнерами працюємо над стратегією «Житомирщина – 2035», щоб комплексно відновити не лише інфраструктуру, а й економіку Житомирщини.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякуємо всім за плідну роботу.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

Разом до перемоги! Слава Україні!